

Міністерство освіти і науки України
Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка
Кафедра англійської мови та перекладу

«До захисту допускаю»

Завідувач кафедри англійської мови та перекладу,
кандидат педагогічних наук, доцент

Юлія ТАЛАЛАЙ

« _____ » _____ 2025 р.

**Особливості перекладу метафор у сучасній
англомовній поезії українською мовою**

Спеціальність: Філологія (германські мови та літератури (переклад
включно), перша – англійська)

Освітня програма: Філологія (Англійська, німецька мови та літератури
(переклад включно))

Магістерська робота

на здобуття кваліфікації – Магістр філології за спеціалізацією «Германські
мови та літератури (переклад включно), перша – англійська»

Автор роботи: Масяк Мар'яна Ігорівна

_____ *підпис*

Науковий керівник: кандидат філологічних наук,

доцент Шагала Леся Богданівна

_____ *підпис*

Дрогобич, 2025

**Дрогобицький державний педагогічний університет
імені Івана Франка**

Зав. кафедрою

_____ (підпис)

_____ (дата)

Завдання на підготовку кваліфікаційної роботи

1. Тема : **Особливості перекладу метафор у сучасній англomовній поезії українською мовою**

2. Керівник: Шагала Леся Богданівна

3. Студент: Масяк Мар'яна Ігорівна

4. Перелік питань, що підлягають висвітленню у кваліфікаційній роботі

1) визначення поняття метафори з точки зору літературознавства та лінгвістики; 2) функції та значення метафори у поезії; 3) проблеми та методи перекладу метафор у літературному перекладі; 4) особливості перекладу метафор у сучасній поезії; 5) класифікація метафор у сучасній англomовній поезії, зокрема у творчості Rupi Kaur (“Milk and Honey”); 6) специфіка перекладу метафор українською мовою; 7) приклади перекладу метафор із сучасної англomовної поезії.

5. Список рекомендованої літератури

1) Астаф'єва М. О. Аспекти лінгвістичної теорії метафори. Гуманітарний вісник. 2007. Число 11. Том 2. Стор. 272–276; 2) Антонівська М. О. Лінгвостилістичні особливості функціонування та перекладу метафор у художньому стилі англійської мови. Молодий вчений. 2017. Вип. 8. Стор. 115–118; 3) Беляков В. І. Метафора як проблема перекладацької еквівалентності в текстах художнього стилю. 2013; 4) Бусел В. Т. Великий тлумачний словник сучасної української мови з додатками і доповненнями. Київ–Ірпінь, 2005. 1728 с.; 5) Василенко О. М., Ляшенко В. В. Роль метафори та визначення ефективних прийомів перекладу у сучасній лінгвістиці. Збірник наукових праць. 2014. Вип. 119. Стор. 40–50; 6) Горгулько Ю., Купчишина Ю. А. Способи передачі метафор при перекладі з англійської мови на українську. Хмельницький нац. ун-т, 2023; 7) Дубенко О. Ю. Порівняльна стилістика англійської та української мов. Вінниця. Нова книга. 2013. 224 с.; 8) Дядюра Г. Сучасний підхід до аналізу пізнавальної метафори. Гуманітарний вісник. 2007. Число 3. Стор. 86–89;

6. Етапи підготовки роботи

№	Назва етапу	Термін виконання	Термін звіту перед керівником, кафедрою
1	Опрацювання фактичного матеріалу і наукової літератури	грудень–березень 2024 - 2025р.	29.03.2025
2	Робота над основною частиною магістерської роботи	квітень-серпень 2025р.	30.08.2025
3	Укладання розділів магістерської роботи	вересень 2025р.	30.09.2025
4	Врахування зауважень наукового керівника	жовтень-листопад 2025р.	15.11.2025
5	Редагування та оформлення роботи	листопад 2025р.	02.12.2025

5. Дата видачі завдання _____

6. Термін подачі роботи керівнику _____

7. З вимогами до виконання кваліфікаційної роботи і завданням ознайомлений (а)

_____ (підпис студента)

8. Керівник

_____ (підпис)

**Захист кваліфікаційної (магістерської) роботи
Особливості перекладу метафор у сучасній англомовній поезії українською мовою**

Оцінка за стобальною шкалою: _____

Оцінка за національною чотирибальною шкалою: _____

Коротка мотивація захисту:

<hr/>	Голова ЕК	<hr/>	<hr/>
Дата	підпис	підпис	прізвище, ім'я
	Секретар ЕК	<hr/>	<hr/>
	підпис	підпис	прізвище, ім'я

АНОТАЦІЯ

Масяк М.І. Особливості перекладу метафор у сучасній англомовній поезії українською мовою.

Магістерська робота присвячена особливостям перекладу метафор у сучасній англомовній поезії на матеріалі збірки Rupi Kaur “Milk and Honey”. Метою магістерської роботи є комплексне дослідження теоретичних засад метафори та аналіз специфіки її перекладу у сучасній англомовній поезії українською мовою на прикладі поетичної збірки Rupi Kaur “Milk and Honey”. У процесі дослідження було з’ясовано поняття метафори в літературознавстві та лінгвістиці; визначено основні функції метафори в поетичному тексті; охарактеризовано проблеми та методи перекладу метафор у літературному перекладі; здійснено класифікацію метафор у сучасній англомовній поезії Rupi Kaur; проаналізовано перекладацькі стратегії та прийоми відтворення метафор українською мовою; наведено приклади перекладу метафор із сучасної англомовної поезії.

Ключові слова: метафора, переклад метафор, поетичний переклад, сучасна англомовна поезія, Rupi Kaur, літературний переклад, перекладацькі стратегії.

ABSTRACT

Masiak M.I. Peculiarities of Metaphor Translation in Contemporary English-Language Poetry into Ukrainian.

The master’s thesis deals with peculiarities of metaphor translation in contemporary English-language poetry as based on Rupi Kaur’s *Milk and Honey*. The aim of the master’s thesis is to conduct a comprehensive study of the theoretical foundations of metaphor and to analyze the specific features of its translation into Ukrainian in contemporary English-language poetry, using Rupi Kaur’s poetry collection *Milk and Honey* as the research material. The research clarifies the concept of metaphor in literary studies and linguistics; defines the main functions of metaphor in poetic discourse; examines the key problems and methods of metaphor translation in literary translation; classifies metaphors in Rupi Kaur’s contemporary English-language poetry; analyzes translation strategies and techniques for rendering metaphors into Ukrainian; and provides illustrative examples of metaphor translation from contemporary English-language poetry.

Keywords: metaphor, metaphor translation, poetic translation, contemporary English-language poetry, Rupi Kaur, literary translation, translation strategies.

ANNOTATION

Masiak M.I. Besonderheiten der Übersetzung von Metaphern in zeitgenössischer englischsprachiger Poesie ins Ukrainische.

Die Masterarbeit ist den Besonderheiten der Übersetzung von Metaphern in der zeitgenössischen englischsprachigen Poesie am Beispiel des Gedichtbandes „*Milk and Honey*“ von Rupi Kaur gewidmet. Ziel der Masterarbeit ist eine umfassende Untersuchung der theoretischen Grundlagen der Metapher sowie die Analyse der Spezifik ihrer Übersetzung aus der zeitgenössischen englischsprachigen Poesie ins Ukrainische am Beispiel des Gedichtbandes „*Milk and Honey*“ von Rupi Kaur. Im Verlauf der Untersuchung wurde der Begriff der Metapher in der Literaturwissenschaft und Linguistik geklärt; die Hauptfunktionen der Metapher im poetischen Text bestimmt; die Probleme und Methoden der Metaphernübersetzung im literarischen Übersetzen charakterisiert; eine Klassifikation der Metaphern in der zeitgenössischen englischsprachigen Poesie von Rupi Kaur vorgenommen; die Übersetzungsstrategien und -techniken zur Wiedergabe von Metaphern ins Ukrainische analysiert sowie Beispiele für die Übersetzung von Metaphern aus der zeitgenössischen englischsprachigen Poesie angeführt

Schlüsselwörter: Metapher, Metaphernübersetzung, poetische Übersetzung, zeitgenössische englischsprachige Poesie, Rupi Kaur, literarische Übersetzung, Übersetzungsstrategien.

ЗМІСТ

ВСТУП7

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНИЙ АСПЕКТ ПЕРЕКЛАДУ МЕТАФОР У СУЧАСНІЙ ПОЕЗІЇ10

1.1 Поняття метафори в літературознавстві та лінгвістиці10

1.2 Роль метафори у поезії: функції та значення17

1.3 Проблеми та методи перекладу метафор в літературному перекладі25

РОЗДІЛ 2. ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ МЕТАФОР У СУЧАСНІЙ АНГЛОМОВНІЙ ПОЕЗІЇ УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ39

2.1 Класифікація метафор у англomовній поезії Rupi Kaur “Milk and Honey”39

2.2 Специфіка перекладу метафор у сучасній англomовній поезії Rupi Kaur “Milk and Honey”українською48

2.3 Приклади перекладу метафор із сучасної англomовної поезії Rupi Kaur “Milk and Honey”56

ВИСНОВКИ76

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ79

СПИСОК ІЛЮСТРАТИВНИХ ДЖЕРЕЛ82

ДОДАТКИ87

ВСТУП

У сучасному перекладознавстві особливу увагу дослідників привертає проблема адекватної передачі поетичних тропів, зокрема метафори, яка відіграє ключову роль у структурі художнього вислову. Метафора як складне семантичне й естетичне явище не лише надає поетичному тексту образності, емоційної глибини й інтелектуального підтексту, але й виконує функцію концептуалізації дійсності, що вимагає від перекладача не механічного відтворення форми, а глибокого розуміння контексту, авторської інтенції та міжмовної символіки. Переклад метафори в поетичному тексті є одним із найскладніших аспектів художнього перекладу, адже він передбачає не лише мовну трансформацію, але й глибоке проникнення в культурні, когнітивні та стилістичні особливості оригіналу, адаптацію метафоричних образів до системи сприйняття цільової аудиторії.

Складність перекладу метафор зумовлена й тим, що в поезії вони нерідко функціонують як ключові семантичні вузли, навколо яких вибудовується вся смислова архітектоніка твору. У такому контексті навіть незначне порушення або спрощення метафоричного шару може призвести до втрати стилістичної виразності, концептуальної глибини або образного коду поетичного тексту. Тому аналіз способів і стратегій перекладу метафор у поезії набуває надзвичайної ваги для загального поступу в галузі художнього перекладу.

З огляду на активне входження англomовної поезії до українського літературного простору, зростаючу увагу до перекладів сучасних британських поетів і потребу у фаховому осмисленні перекладацьких підходів, питання перекладу метафор у текстах таких авторів, як Рупі Каур, відзначеної глибоко інтимним, соціально чутливим і метафорично насиченим стилем, – набуває особливої актуальності. Її поетика, з одного боку, вкорінена в британську культурну традицію, з іншого – демонструє

експериментальність форми й особистісно-емоційне забарвлення, що робить переклад її віршів справжнім випробуванням для перекладача.

У межах загального дослідницького курсу виконується завдання не лише вивчення метафоричних структур у мові поезії, але й розробки лінгвістично обґрунтованих стратегій їхнього відтворення українською мовою. Це дослідження поєднує методологію когнітивної лінгвістики, теорії перекладу та літературознавчого аналізу, зосереджуючись на проблемі трансформації метафоричного мислення при міжмовній інтерпретації художнього тексту. Такий підхід дозволяє розглядати перекладача не лише як посередника між мовами, а як інтерпретатора культурних кодів і смислів, що втілені у складному метафоричному ландшафті поетичної мови.

Об'єктом дослідження виступає метафора як лінгвокультурне та поетичне явище в англомовній поезії. Предметом дослідження є особливості перекладу метафоричних образів у поетичних текстах Рупі Каур, зокрема зі збірки *Milk and Honey*, українською мовою.

Метою дослідження є з'ясування специфіки перекладу метафор у сучасній англомовній поезії та обґрунтування ефективних перекладацьких стратегій їх відтворення українською мовою.

Для досягнення поставленої мети визначено такі **завдання**:

- окреслити теоретичні підходи до розуміння метафори в лінгвістиці та літературознавстві;
- проаналізувати функціональну роль метафори в сучасному поетичному дискурсі;
- систематизувати основні труднощі перекладу метафор;
- дослідити класифікацію метафор у збірці *Milk and Honey* Рупі Каур;
- провести аналіз українських перекладацьких відповідників до метафоричних конструкцій;
- визначити найдоцільніші перекладацькі стратегії, з урахуванням поетичних норм української мови.

Гіпотеза дослідження полягає в припущенні, що при перекладі метафор сучасної англійської поезії оптимальним є застосування адаптованих стратегій перекладу, які забезпечують збереження емоційно-образного потенціалу оригіналу, навіть за умови часткової трансформації його змістової або формальної структури.

Методологічну основу дослідження склали теоретичні методи аналізу (аналіз і систематизація наукових праць із лінгвістики, перекладознавства та поезики), методи когнітивно-дискурсивного аналізу метафори, а також порівняльно-компаративний аналіз перекладацьких трансформацій. Застосовано також метод якісного лінгвостилістичного аналізу поетичного тексту.

Наукова новизна роботи полягає у спробі системно проаналізувати метафорику однієї з найвідоміших поетес Великобританії та її інтерпретацію в українському перекладі на прикладі конкретної збірки, із застосуванням міждисциплінарного підходу, що поєднує когнітивну лінгвістику, перекладознавство та літературну герменевтику.

Практичне значення одержаних результатів полягає в можливості використання основних положень і висновків роботи у викладанні курсів перекладознавства, лінгвостилістики, теорії поетичного дискурсу та в практичній перекладацькій діяльності, а також як методичної бази для майбутніх досліджень з поетичного перекладу.

Апробація результатів дослідження відбулася під час науково-практичної конференції «Здобутки та досягнення прикладних та фундаментальних наук XXI століття» (Дніпро, 2025), а також у формі доповідей на засіданнях кафедри германської філології.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНИЙ АСПЕКТ ПЕРЕКЛАДУ МЕТАФОР У СУЧАСНІЙ ПОЕЗІЇ

1.1 Поняття метафори в літературознавстві та лінгвістиці

Метафора як універсальний когнітивно-мовний механізм формує основу художнього мислення, відкриваючи безмежні можливості для перенесення значень і створення нових асоціативних зв'язків. У лінгвістиці та літературознавстві вона розглядається як один з ключових засобів вторинної номінації, що дозволяє концептуалізувати абстрактні явища крізь призму конкретних образів [1, с. 273]. Завдяки цій здатності, метафора перестає бути лише стилістичним прийомом, набуваючи статусу інструмента пізнання, здатного транслювати неочевидні аналогії між предметами й явищами. Саме через метафору мовна картина світу стає більш пластичною, що підтверджується її широким застосуванням як у художній мові, так і в науковому, політичному, публіцистичному дискурсі [2, с. 116].

У сучасному теоретичному розумінні метафора – це не просто риторична прикраса, а спосіб організації думки, що спирається на ментальні структури. Тому її переклад вимагає не буквального, а концептуального перенесення образу, орієнтованого на збереження комунікативної мети [3]. Розуміння сутності метафори ґрунтується на глибокому аналізі взаємодії лексем у контексті, а також на врахуванні асоціативно-сміслових зв'язків, характерних для певної культури [4, с. 912].

Тлумачення метафори як трансформованого логічного мислення дозволяє оцінити її значущість у моделюванні уявлень про світ. Так, у художній комунікації метафора виступає не просто засобом прикраси, а засобом зміни перспективи сприйняття, який трансформує реальність у символічну площину [5, с. 41]. При цьому важливо підкреслити, що ефективність метафори залежить від інтерпретаційної здатності адресата, який повинен співвіднести нову інформацію з власними когнітивними схемами.

Крім концептуального навантаження, метафора також виконує номінативну функцію – вона дозволяє називати те, що не має усталеного мовного позначення, шляхом переосмислення наявних знаків [6, с. 459]. Ця функція особливо виразна у контексті фразеологізмів, які часто виникають на основі метафоричної моделі мислення. Як свідчить аналіз лексикографічних джерел, метафори закріплюються в мові як сталі вирази, зберігаючи при цьому елементи первісної образності.

Міжкультурні особливості метафор проявляються не лише у структурі образу, а й у прагматиці його використання. Тому переклад метафор потребує не лише знання мови, а й розуміння культурного коду, який лежить в основі метафоричної концептуалізації [7, с. 119]. У цьому контексті особливе значення має диференціація між авторськими та традиційними метафорами, які функціонують у мові по-різному та вимагають різних підходів до інтерпретації.

Окрему увагу слід приділити пізнавальним аспектам метафори. Згідно з сучасними дослідженнями, вона є інструментом моделювання нових концептів, що виникають унаслідок переносного вживання лексичних одиниць у нетипових контекстах [8, с. 87]. Механізм формування метафоричної структури спирається на здатність мови до узагальнення й метонімічного переосмислення, що формує гнучку систему значень.

У межах літературознавчого аналізу метафора розглядається як художньо-стильова домінанта, що визначає специфіку авторського мовлення. Її присутність у поетичному тексті не є випадковою або декоративною: вона виконує не лише естетичну, а й смислову функцію, зумовлюючи багатозначність, поліфонію значень та відкритість тексту до множинних інтерпретацій. У цьому аспекті метафора постає як інструмент мовної трансформації, що дозволяє авторові не тільки передавати думки, а й формувати нові сенси, моделювати інший погляд на явища дійсності, віддалений від буквального або емпіричного рівня.

У межах поетичного дискурсу метафора часто виводить смисли за межі прямої номінації, трансформуючи буденне у метафізичне, а матеріальне – в символічне [9, с. 381]. Цей процес супроводжується розширенням семантичного поля слів, що дозволяє наділити звичні об'єкти новим онтологічним статусом. Наприклад, образ дороги може вийти за межі географічної реальності й стати метафорою життєвого шляху, долі, вибору, а вода – символом часу, плинності, очищення. Такі зміщення значень надають поетичному тексту багат шаровості, яка дозволяє поєднувати раціональне й ірраціональне, конкретне й абстрактне, особистісне й універсальне в єдиній художній структурі.

Саме тому у поетичному тексті метафору не завжди можливо інтерпретувати виключно як лінгвістичну фігуру – вона виходить за межі мовної гри й стає філософським інструментом осмислення дійсності, здатним створювати нові форми чуттєвого пізнання. Поезія, насичена метафорами, не лише відображає дійсність, а й створює альтернативну реальність, у якій читач включається в процес співтворення змістів. Метафора, таким чином, виступає як посередник між світом об'єктивного й суб'єктивного, емпіричного й духовного, логіки та інтуїції, провокуючи не лише естетичну насолоду, а й інтелектуальну рефлексію. Вона перетворює текст на простір відкритого сенсу, де слово перестає бути прозорим носієм інформації, а набуває щільності, глибини, здатності резонувати на багатьох рівнях читацького досвіду.

Лінгвістичний підхід, на відміну від літературознавчого, базується передусім на структурному й семантичному аналізі. З цієї перспективи метафора – це спосіб взаємодії джерела й цілісного образу в межах певної семантичної проєкції, що вимагає аналізу на рівні контекстуального вживання та комунікативної настанови мовця [10, с. 97]. Таким чином, лінгвістичне трактування метафори дозволяє виокремити її конструктивні елементи, зокрема вихідну сферу, цільову сферу й механізми перенесення семантики.

Варто підкреслити, що у сучасній парадигмі когнітивної лінгвістики метафора розглядається як результат концептуального відображення, в основі якого лежить аналогія. Такий підхід засвідчує, що метафоризація є не випадковим явищем, а невід'ємною частиною мовного процесу, який здійснюється у тісному зв'язку з мисленням [11, с. 108]. У цьому контексті поняття «метафора» стає ключем до розуміння того, як мова структуровано формує образи світу у свідомості носія.

Значну роль у класифікації метафор відіграє критерій походження: розрізняють традиційні, індивідуально-авторські, культурно марковані й концептуальні метафори. Кожен із цих типів потребує окремого підходу до аналізу, адже має різний рівень узуальності та культурної закріпленості [12, с. 295]. Зокрема, авторські метафори можуть мати складну багаторівневу структуру, яка потребує інтерпретації не лише на рівні тексту, а й позатекстового контексту – біографічного, історико-культурного тощо.

Сучасне уявлення про метафору ґрунтується на інтеграції знань із семіотики, філософії мови, поетики та когнітивної науки. Її розуміють як форму «додаткового» значення, що виникає через суперпозицію образів, які належать до різних концептуальних сфер [13]. У такий спосіб створюється ефект інтелектуального резонансу, що активізує потенціал реципієнта до рефлексивного осмислення прочитаного.

Метафора як стилістична фігура має глибоко закорінену традицію в українській риторичі, де вона виконує функцію «розширення» семантичного поля й створення багатопланової образності [14, с. 135]. Її використання в українській літературі, зокрема в поетичному стилі, сягає давніх часів, коли метафоричне мислення було тісно пов'язане з народною символікою, міфопоетичними уявленнями та фольклорною образністю. У цьому контексті метафора виступає не лише як засіб мовного оздоблення, а як інструмент глибокої філософської та емоційної рефлексії, здатний передавати неочевидні зв'язки між явищами, психологічні стани, екзистенційні колізії. Завдяки цьому вона стала невід'ємним компонентом стилістичного арсеналу

українських поетів, які активно зверталися до метафоричних структур як до засобу символічного осмислення дійсності.

Важливо й те, що метафора у межах української поетичної традиції рідко функціонує ізольовано. Вона нерідко поєднується з іншими тропами – метонімією, порівнянням, алегорією – утворюючи складні синкретичні конструкції, які працюють на різних рівнях тексту: лексичному, семантичному, інтертекстуальному. У такій взаємодії тропів метафора може виконувати роль ядра композиції, навколо якого групуються додаткові образи, що підсилюють її значення або створюють іронічні, контрастні ефекти. Це зумовлює багатозначність поетичного тексту, який завдяки метафоричній насиченості набуває поліфонічності, відкритості до множинних інтерпретацій.

Такі складні метафоричні утворення потребують особливої уваги при перекладі, адже перед перекладачем постає завдання не лише зберегти структурну цілісність образу, а й передати його стилістичну функцію та прагматичний ефект. Якщо метафора в оригіналі є носієм інтелектуального парадоксу, емоційної гіперболи або культурного коду, то переклад має враховувати всі ці шари значення й адаптувати їх відповідно до специфіки цільової мови. Таким чином, метафора у поетичному творі функціонує як складне семіотичне явище, що несе значний стилістичний потенціал, який потребує як глибокого розуміння авторської інтенції, так і високого рівня перекладацької чутливості.

Аналіз фразеологізмів на основі метафор показує, що велика кількість стійких виразів у мові походить саме з метафоричних моделей. Такі структури не лише демонструють мовну економію, а й виконують функцію збереження культурного досвіду, адже несуть у собі образи, характерні для світогляду певної спільноти [15, с. 421]. У зв'язку з цим, дослідження метафори є не лише лінгвістичним чи літературознавчим завданням, а й культурологічним і когнітивним викликом.

Поняття метафори в межах лінгвістики й літературознавства має багатоаспектний характер, охоплюючи семантичні, когнітивні, стилістичні та культурні виміри, що свідчить про її системну присутність у всіх сферах мовленнєвої діяльності. На семантичному рівні метафора виявляється як механізм перенесення значення з однієї предметної сфери на іншу, формуючи нові значеннєві зв'язки та структури. На когнітивному рівні вона розглядається як ментальний інструмент категоризації дійсності, який дозволяє людині упорядковувати знання про світ, осмислювати абстрактні поняття через конкретні образи, відображати складні емоційні та філософські конструкції у зрозумілій мовній формі.

Стилістичний аспект метафори охоплює її функції у вираженні індивідуального авторського стилю, у створенні експресивності, емоційного забарвлення та ритмомелодійної організації тексту. У художній мові метафора здатна формувати цілі концептуальні системи, які стають основою авторської картини світу, інтегруючи культурний код, філософське бачення та інтерпретацію реальності. У літературознавстві це вивчається як складна комунікативна стратегія, що впливає на читача на рівні як раціонального сприйняття, так і інтуїтивно-образного осмислення.

Культурний вимір метафори ґрунтується на її здатності передавати уявлення, архетипи, соціальні й національні стереотипи певної мовної спільноти. Саме тому в процесі перекладу метафори важливо не лише зберегти її лексико-граматичну структуру, а й забезпечити відповідність культурному контексту цільової аудиторії. Метафора фіксує сталі ментальні уявлення, передає історичний досвід народу, моделює образи, закладені в колективну свідомість. Таким чином, вона виконує функцію не лише мовної, але й культурної пам'яті, що робить її вивчення важливим компонентом гуманітарного знання.

Її дослідження дозволяє глибше зрозуміти механізми мовної репрезентації світу та способи естетичного осмислення дійсності, розкриває шляхи, якими мова не тільки відображає, а й формує реальність. У цьому

контексті метафора постає не як допоміжний риторичний засіб, а як центральна когнітивна структура, що визначає спосіб мислення, моделювання світу та передачі досвіду. Через метафору відбувається інтелектуальна та емоційна фільтрація дійсності, яка дає змогу людині впорядковувати хаос реального життя у зрозумілу, концептуалізовану модель. Таким чином, мова через метафору виконує не лише номінативну, а й онтологічну функцію – вона не просто називає речі, а «робить їх видимими», створює смислові зв'язки, що визначають наш світогляд.

Метафора не просто прикрашає мовлення — вона структурно змінює його, задає нові координати сприйняття та інтерпретації, стає засобом концептуального впливу на реципієнта. Вона здатна трансформувати уявлення про буденні речі, надавати нових значень звичним поняттям, викликати несподівані емоційні реакції й водночас формувати нові інтелектуальні категорії. Завдяки своїй здатності поєднувати несумісне, перекидати смислові мости між віддаленими доменами, метафора діє як інструмент зміщення погляду – вона не лише дозволяє щось побачити інакше, а буквально змінює спосіб бачити. У цьому сенсі вона виконує функцію концептуальної інновації – дозволяє не просто сказати щось нове, а подумати по-новому.

На рівні художньої творчості метафора є тим самим механізмом, завдяки якому мова набуває естетичної цінності. Вона розширює межі виражального потенціалу, перетворюючи мову на простір гри, провокації, інтелектуальної напруги. Особливо в поезії метафора виступає як рушійна сила стилю, інтонації, композиції: саме вона здатна утворювати цілісність тексту на основі образної логіки, а не лише граматичної чи наративної. Вона організує внутрішній ритм поетичного твору, формує його тематичну архітектоніку, створює художній резонанс, який дозволяє читачеві переживати не лише зміст, а й сам процес пізнання через слово.

Це свідчить про фундаментальну роль метафори як універсального інструменту смислотворення, що лежить в основі комунікації, пізнання і

художньої творчості. У когнітивному аспекті вона стає базовою операцією, що забезпечує зв'язок між абстрактним і конкретним, між емоційним і раціональним, між внутрішнім і зовнішнім досвідом. У комунікативному – вона є мостом між мовцем і слухачем, між автором і читачем, між культурою і індивідом. А у художньому – джерелом безмежної варіативності, креативного вибуху, здатного породжувати нові форми, образи, ідеї. Тому метафора — це не просто елемент поетичної техніки, а основа семіотичної реальності, у якій ми думаємо, відчуваємо і творимо.

1.2 Роль метафори у поезії: функції та значення

Метафора в поезії виступає як смислотворчий центр, що конденсує емоційний, філософський і естетичний зміст. На відміну від прозового мовлення, поетична мова вимагає від реципієнта активного розшифрування багаторівневих сенсів, і саме метафора стає тим інструментом, який дозволяє реалізувати цю інтерпретативну взаємодію. Вона не лише передає стан або образ, а й формує цілісну структуру мислення, в якій відображається внутрішній світ автора та його світоглядні позиції [14, с. 133].

У поетичному дискурсі важливою є здатність метафори до узагальнення уявлень про абстрактні категорії, зокрема почуття, моральні цінності, екзистенційні стани. Через метафору поетичний текст набуває універсального виміру, виходить за межі особистісного досвіду й апелює до колективного уявлення. Значна частина таких образів фіксується в складі фразеологічного фонду мови, що свідчить про їхню закоріненість у національній картині світу [15, с. 652].

Різновиди метафор у поезії демонструють розмаїття функцій: від когнітивної й експресивної до інтертекстуальної та символічної. Метафора перестає бути лише стилістичним прийомом – вона перетворюється на інструмент концептуального моделювання, засіб формування поетичного світу, що функціонує за власними законами. Саме в поезії, як ніде більше,

метафора реалізує свій потенціал як засіб вираження глибинних смислів, що виходять за межі лінгвістичного рівня та апелюють до емоційного, ментального, культурного й навіть архетипного досвіду читача.

В одному тексті різні типи метафор можуть взаємодіяти, утворюючи складні семантичні комплекси, що становлять смислову основу цілого твору. Часто одна метафора ініціює появу ланцюга асоціацій, які розгортаються на рівні ритму, образності, сюжетного розвитку або навіть у площині синтаксичних і стилістичних повторів. Це особливо помітно у віршах, де поетичне мислення зосереджене не на описі реальності, а на її переосмисленні – через багатозначність образів, неочікувані зіставлення та метафоричну динаміку. Кожна нова метафора не лише додає змісту, а й переформатовує попередні значення, створюючи ефект постійної смислової напруги й відкритості тексту до інтерпретації.

Метафора може виконувати функцію когнітивного перетворення – коли за її допомогою поет моделює реальність, пропонуючи читачеві нові концептуальні рамки сприйняття. У такому випадку образ є не ілюстративним, а конструктивним: він формує нову логіку, змінює акценти, викривлює простір для того, щоб розкрити приховане або немов сказати те, що неможливо виразити напряму. Експресивна функція метафори полягає у її здатності передавати емоційні стани, душевні коливання, внутрішні трансформації. Поет не говорить прямо «мені боляче» – він каже: «душа тріскає, як лід весною», і ця метафора викликає в читача не лише уяву, а й тілесну реакцію на образ.

Інтертекстуальна метафора вводить читача у гру з культурними текстами – вона апелює до літературних, міфологічних, філософських кодів, які існують поза межами даного твору, але активно залучаються в його структуру. Такі метафори зчитуються не лише на лексичному рівні, а через знайомство з традиціями – наприклад, з Біблією, античною міфологією, романтизмом чи модернізмом. Вони створюють ефект глибини, надають

твору інтелектуальної насиченості, а іноді – і цілком конкретного ідеологічного звучання.

Символічна функція метафори проявляється тоді, коли образ узагальнюється до такого рівня, що стає самодостатнім знаком певної ідеї, філософського поняття, історичного архетипу. Вона може бути повністю абстрагована від свого буквального змісту, і тоді метафора постає як культурний маркер, репрезентуючи цілі системи цінностей або ментальні структури суспільства. Наприклад, образ «крила» може одночасно означати свободу, надію, мрію, божественне начало, і саме поетичний контекст визначатиме, яка з цих інтерпретацій домінуватиме.

Класифікація метафор за типами (первинна, вторинна, структурна, культурно маркована) дає змогу простежити динаміку метафоричного мислення в художньому процесі [16, с. 234]. Первинна метафора – це та, яка безпосередньо впливає з тілесного або базового когнітивного досвіду, наприклад, «час іде», «серце говорить». Вторинна – вже опосередкована іншими образами, набута через культурну чи літературну традицію, наприклад, «скляна тиша» або «кістлява тінь війни». Структурна метафора моделює складні системи понять, наприклад: «свідомість – механізм» або «любов – це битва», у той час як культурно маркована несе в собі специфічне етнокультурне наповнення – наприклад, образ «верби» в українській поезії, який не може бути переданий дослівно без втрати семантичної глибини.

Загалом, у поезії метафора живе не окремо, а в тісному зв'язку з іншими засобами художньої виразності, й лише в межах цілісного контексту її значення розкривається повною мірою. Саме тому аналіз різновидів метафор – це не тільки класифікація образів, а й вивчення динаміки поетичного мислення, здатного через мовні структури моделювати багатогранну, асоціативну, відкриту реальність.

У межах сучасної метафорології поетична метафора розглядається не лише як елемент форми, а як вияв глибинної ментальної операції, що базується на аналогії, перенесенні й компресії смислів. Її функціонування у

віршованому тексті потребує врахування інтердисциплінарного підходу, який охоплює лінгвістику, семіотику, культурологію, психологію сприйняття [17, с. 175]. Це дозволяє виявити закономірності метафоризації у межах поетичної традиції та пояснити, чому певні образи набувають особливого естетичного резонансу.

Поезія є надзвичайно чутливою до зміни мовного коду, а отже, й до трансформацій у способах образотворення. В сучасному поетичному просторі простежується активне використання нестандартних метафоричних моделей, які демонструють нову чутливість до соціальних, гендерних, екологічних, медійних явищ. Метафора тут набуває функції діалогу між мовцем і світом, відображаючи не лише внутрішні відчуття, а й актуальні соціальні контексти [18, с. 65].

Особливої уваги заслуговують соціоморфні метафори, що відображають суспільні реалії через символіку тілесності, простору, влади або емоційного напруження. У поезії вони виконують функцію критичної рефлексії, дозволяючи побачити соціальне крізь індивідуальне. Такі метафори надають поетичному тексту глибини, виводять його за межі естетичного досвіду в напрямку до політичного й етичного осмислення дійсності [19, с. 348].

У процесі інтерпретації метафори важливо враховувати її когнітивну специфіку. Вона формується не як результат лінгвістичної гри, а як ментальний інструмент, що забезпечує зв'язок між досвідом, емоціями й мовною репрезентацією. Через таку призму метафора в поезії постає як форма пізнання й концептуалізації реальності, що базується на символічному уподібненні й образному перенесенні [20].

У сучасних когнітивних підходах до аналізу поетичного тексту метафора постає не як периферійне явище, а як центр поетичного мислення, що забезпечує формування нових концептуальних структур. Такий підхід зумовлює переосмислення самої сутності поезії: вона більше не трактується лише як сфера естетичних пошуків чи емоційної виразності, а розглядається

як складна когнітивна система, що моделює альтернативні картини світу на основі інтеграції досвіду, знання та символічного мислення. У цьому контексті поезія виступає як особлива форма когнітивної діяльності, яка не лише відображає, а й формує ментальні структури, актуалізуючи приховані зв'язки між явищами дійсності, які не завжди усвідомлюються в повсякденному мисленні.

Метафора у поетичному дискурсі виконує не лише номінативну, а й глибоко конструктивну функцію: вона створює нові концептуальні поля, вибудовує ієрархії значень, актуалізує фонові знання читача, втягуючи його у складну систему образного співпереживання. Завдяки своїй семантичній гнучкості метафора стає основою поетичного конструювання смислів, які не можуть бути передані засобами прямої мови. У такий спосіб відбувається не просто заміна однієї лексеми іншою, а побудова цілісної ментальної структури, що відображає внутрішній світ поета та залучає читача до його реконструкції. Образи, створені за допомогою метафори, не існують у вакуумі – вони співвідносяться з попереднім літературним і культурним досвідом, а також із системою цінностей адресата, який не лише декодує, але й доформовує сенс.

Перенесення значення з однієї концептуальної сфери на іншу відбувається не механічно, а з урахуванням інтертекстуальних, культурних і психологічних чинників, які зумовлюють глибину інтерпретації. Зокрема, успішне сприйняття поетичної метафори передбачає володіння певним обсягом фонових знань: історичних, міфологічних, літературних, філософських. Саме ці знання дозволяють читачеві відчитувати багаторівневість метафоричного змісту, розуміти натяки, алюзії, смислові перевернення. У цьому полягає інтерактивна природа поетичної метафори — вона не подає значення у готовому вигляді, а пропонує шлях до нього через інтелектуальне зусилля, емоційну залученість і культурну компетентність.

Саме метафоричне мислення, побудоване на принципі асоціативної аналогії, символізації, переосмислення й гнучкої проєкції понять, визначає

специфіку поетичного осмислення дійсності, формуючи нову реальність – не буквально, а експериментальну, гіпотетичну, концептуальну [21]. Ця реальність існує у мовному просторі як багатоформатна модель, у якій значення не є статичними, а перебувають у постійному русі – вони нашаровуються, взаємодіють, заперечують одне одного або співіснують у парадоксальній єдності. У результаті поетичний текст перетворюється на простір смислового експерименту, в якому кожна метафора є не лише знаком, а точкою прориву в інше розуміння, іншу перспективу, інший досвід. Таким чином, метафора стає ядром поетичної мови – живим механізмом породження і трансформації смислів, що об'єднує когнітивну глибину й естетичну витонченість.

Когнітивний підхід дозволяє розглядати метафору не просто як мовну фігуру, а як ментальну операцію високого рівня складності, яка втілює взаємодію мови, думки й культури. У межах поетичного тексту ця операція стає особливо витонченою: метафора не лише пояснює, а й ставить питання, не лише означає, а й провокує семантичну нестабільність, яка є передумовою глибокого рефлексивного читання. Вона активує креативний потенціал мовної свідомості, стимулюючи формування нових зв'язків між знайомими елементами, що й робить поетичне мислення унікальним актом пізнання та вираження.

У контексті міждисциплінарного аналізу метафора стає предметом вивчення не лише в межах лінгвістики, а й у психології, когнітивних науках, нейролінгвістиці. Наприклад, в експериментальних дослідженнях, що пов'язані з генеруванням метафор, підкреслюється їхня здатність активізувати нейроасоціативні мережі, відповідальні за креативність, емоційне сприйняття та символічне мислення [22]. Це підсилює уявлення про поетичну метафору як інструмент формування глибоких когнітивних процесів, що виходять за межі суто мовної діяльності.

Дослідження функціонування метафори в англійській та українській поезії підтверджують універсальність цього засобу образотворення, водночас

демонструючи культурно-специфічні особливості. У межах англомовної поезії значну роль відіграють так звані тілесні (embodied) метафори, в основі яких – відчуття, рух, позиція тіла. В українській традиції переважають символічні й емоційно забарвлені конструкції, що апелюють до етнокультурної картини світу [23, с. 420].

Особливого значення в поетичному творі набуває тілесна образність як один із головних джерел метафоричного осмислення світу. Тілесність у поезії може бути як джерелом метафори (напр., серце як символ любові), так і цільовою сферою (напр., тіло як об'єкт соціального чи політичного контролю). Саме цей двосторонній рух образів забезпечує гнучкість поетичного мислення, дозволяючи авторові вибудовувати нові шари значення [24, с. 139].

Інтерпретація поетичної метафори передбачає також розуміння її діалогу з іншими образами й тропами у межах тексту. Так, у багатьох випадках метафора постає як структурний центр образної системи твору, що взаємодіє з алегорією, символом, гіперболою. Така взаємодія створює багат шаровість поетичної мови й ускладнює її інтерпретацію, проте водночас забезпечує художню цілісність і силу впливу на реципієнта [25, с. 1309].

У поезії метафора може функціонувати не лише як окремий троп, а як складова частина більшого семіотичного комплексу – метафоричного сценарію, що розгортається протягом усього тексту. Це дає змогу формувати тематично й образно впорядковані серії, які репрезентують певну концептуальну модель (напр., шлях, подорож, вогонь, світло, порожнеча тощо). Такі сценарії часто мають архетипну основу й тісно пов'язані з колективним несвідомим, що забезпечує глибоку емоційну включеність читача [26].

Когнітивна поетика наголошує також на ролі читача як активного співтворця метафоричного змісту. Поетична метафора передбачає відчитування асоціацій, які не завжди очевидні, але апелюють до

емпіричного, культурного або міжтекстового досвіду. Таким чином, метафора виступає як міст між авторською інтенцією та читачевим тлумаченням, а поетичний текст – як простір взаємодії інтерпретативних стратегій [27, с. 470].

Отже, роль метафори у поезії не обмежується естетичною функцією – вона є стрижневим засобом когнітивного моделювання дійсності, репрезентації емоційного досвіду, формування культурних ідентичностей та відображення індивідуального світогляду. Завдяки метафорі поезія отримує здатність не лише передавати інформацію, а й трансформувати спосіб її сприйняття, створюючи нові парадигми мислення та варіанти інтерпретації дійсності. Її функції багатопланові й охоплюють експресивне, пізнавальне, стилістичне, культурне та психологічне навантаження, водночас залишаючись у полі індивідуальної авторської інтенції. Через метафору поет не лише говорить, а й моделює, не лише описує, а й формує нові образні структури, здатні впливати на читача на різних рівнях – інтелектуальному, емоційному, естетичному, екзистенційному.

Метафора здатна об'єднувати в собі раціональне та інтуїтивне, конкретне й абстрактне, зовнішнє й внутрішнє. Вона не просто називає, а відкриває нові сенсові горизонти, які розгортаються в уяві читача, включаючи його в активний процес співпереживання й співмислення. У цьому полягає її справжній поетичний потенціал – здатність виступати не лише засобом мовної гри, а потужним інструментом пізнання, емоційної комунікації та художньої концептуалізації світу. Саме метафора перетворює поезію на унікальний вид мовлення, що розкриває глибинні структури мислення й дає змогу осмислювати світ у його багатовимірності, багатоголосності й постійній змінності. Через неї поезія виходить за межі мовного коду, стаючи формою інтелектуального і культурного діалогу, у якому кожне слово є не лише знаком, а й вектором до відкриття нових смислів.

1.3 Проблеми та методи перекладу метафор в літературному перекладі

Проблема перекладу метафор у художньому дискурсі посідає одне з найважливіших місць у сучасній теорії перекладознавства, оскільки поетичні тексти часто побудовані на символіці, асоціативності та багат шаровості значень. У контексті художнього перекладу метафора виступає як не лише мовна, а й концептуальна одиниця, що акумулює глибокі культурні й психологічні сенси, які не підлягають буквальному відтворенню. Основною проблемою є те, що метафоричне значення, яке виникає у межах однієї мовної культури, часто не має прямого відповідника в іншій, що створює перешкоди для збереження естетичної та когнітивної функцій [6].

Однією з найскладніших категорій перекладу є метафори, які мають культурну специфіку або закорінені в ментальних образах певного народу. Такі метафори вимагають не лише знання мови, а й глибокого розуміння історико-культурного контексту оригіналу, адже без цього перекладач ризикує спростити або втратити початковий зміст. Перекладати метафору буквально – означає ігнорувати її когнітивне підґрунтя. Тому в таких випадках доцільно застосовувати трансформаційні методи, які передбачають адаптацію образу з урахуванням прагматичної функції висловлювання [7, с. 178].

Метафора у художньому тексті нерідко є фокусом стилістичної домінанти, тому її втрата або неточна передача може призвести до суттєвого зниження художньої цінності перекладу. У таких випадках перекладач змушений шукати функціональні еквіваленти, які будуть сприйматися цільовою аудиторією з тією ж емоційною або концептуальною силою, що й оригінал. Це передбачає врахування не лише формальної схожості, а й глибинної логіки образу, його взаємодії з іншими елементами тексту [8, с. 88].

Проблеми, пов'язані з перекладом метафор, особливо актуалізуються у випадках із модерністськими або постмодерністськими творами, де образна

система тексту може бути навмисно розмитою, багатозначною, інтертекстуально насиченою. Перекладач у таких випадках має справу не з лінійною передачею змісту, а з реконструкцією образного поля, що вимагає як аналітичного мислення, так і художньої інтуїції. До труднощів додається ще й різниця у поетичних традиціях, яка зумовлює відмінності у стилістичних нормах і жанрових очікуваннях [9, с. 470].

Метафоричні структури часто базуються на тілесному досвіді, базових схемах руху, відчуття, положення в просторі. Вони ґрунтуються на універсальних когнітивних моделях, однак реалізуються по-різному в різних мовах. При перекладі таких метафор важливо враховувати, наскільки тілесна образність зберігає зрозумілість у культурі перекладу. Іноді доцільним є використання аналогічної, але ближчої до цільового читача моделі, яка забезпечить збереження як смислової, так і емоційної динаміки [22].

Оскільки поетична мова активно використовує метафори як засіб розширення значення та створення нових контекстів, переклад вимагає не лише мовної адекватності, а й поетичної гнучкості. Стратегія перекладача повинна орієнтуватися на принцип смислової еквівалентності, в межах якої метафора відтворюється не через дослівну кальку, а шляхом пошуку найбільш відповідного варіанту в межах цільової мовної системи. Цей процес вимагає уважного аналізу культурних імплікацій метафори, її семантичної насиченості та прагматичної функції [24, с. 35].

У процесі перекладу метафор велике значення має ступінь їхньої знайомості або новизни для читача. З одного боку, усталені метафори, які закріплені у мові оригіналу та часто сприймаються носіями як частина загальноновживаної лексики, можуть не мати прямих відповідників у мові перекладу, особливо коли йдеться про культурно специфічні образи, пов'язані з побутом, історією, фольклором, релігійною символікою чи національним міфотворенням. З іншого боку, нові або індивідуальні авторські метафори можуть становити ще більший виклик, оскільки вони

потребують не просто мовної трансляції, а інтерпретації авторського мислення, стилю, контексту і, часто, інноваційного художнього бачення.

Метафори, які є усталеними в мові оригіналу, можуть бути цілком прозорими для носія цієї мови завдяки частоті використання й усталеним асоціативним зв'язкам. У мові перекладу такі самі образи можуть бути або цілком незрозумілими, або ж викликати неочікувану інтерпретацію. Наприклад, образ «*black sheep*» в англійській мові має цілком певне культурне значення – «білий ворон», «вигнанець» – тоді як у прямому перекладі цей вираз може нести лише зорово-побутове значення, позбавлене емоційної конотації. У таких випадках перекладач змушений ухвалювати рішення: або зберігати автентичний образ і ризикувати втратити зрозумілість, або адаптувати його до фонових знань і очікувань цільової аудиторії, створивши образний відповідник, який викликає аналогічний ефект.

Проблема полягає в тому, що будь-яка адаптація метафори — це не лише мовне перетворення, а й втручання у поетичну тканину тексту. Змінивши образ, перекладач може неочікувано змінити загальний емоційний настрій, знизити естетичну складність або, навпаки, надати тексту не властивої авторові риторичної виразності. Тому вибір стратегії перекладу залежить від жанру твору, домінуючого стилю, інтенції автора, очікуваного ефекту на читача та загальної функції метафори в композиції тексту. Якщо йдеться про класичну поезію, де кожна метафора є глибоко стилістичною, зміна образу може бути недопустимою; якщо ж мова йде про популярну літературу або жанрову прозу, допустимий ступінь адаптації значно ширший.

Важливу роль у цьому контексті відіграє також рівень читацької підготовки. Для академічно підготовленого читача можна залишити складну, незвичну метафору й супроводити її тонкою стилістичною грою або інтертекстуальними підказками. Натомість для широкої читацької аудиторії перекладач часто обирає більш інтуїтивно зрозумілий образ, навіть якщо він не є точною копією оригіналу, але викликає подібну когнітивну або емоційну

реакцію. Це особливо помітно у випадках із дитячою літературою, масовою поезією або медіатекстами, де прозорість і емоційна достовірність є важливішими за буквальну точність.

З іншого боку, цілком виправданим може бути навмисне збереження «іншості» образу — своєрідне експонування його культурної специфіки, коли метафора слугує не лише для вираження авторської думки, а й для створення ефекту автентичності, чужості, екзотики. У такому випадку саме незрозумілість або незвичність образу стає його перевагою, викликаючи у читача цікавість, напруження або інтелектуальну залученість. Це особливо характерно для перекладів поезії, яка працює з символічним і метафізичним матеріалом, де неочевидність і недоговореність є важливими художніми засобами.

Таким чином, знайомість або новизна метафори – це не лише технічний параметр, а стратегічна категорія перекладацького вибору. Успішний переклад залежить не тільки від здатності зберегти метафору як лексико-граматичну одиницю, а й від розуміння того, яку функцію вона виконує у конкретному контексті, як впливає на читача, що в ній є культурно впізнаваним, а що – унікальним. Баланс між збереженням і адаптацією, між точністю і зрозумілістю, між авторською унікальністю і читацькими очікуваннями є тим полем напруги, в якому й відбувається справжній перекладацький акт.

Особливу складність становлять метафори з подвійною або багатозначною семантикою, які взаємодіють із різними тематичними шарами тексту. Ці метафори є своєрідними смисловими «вузлами», в яких концентруються ключові ідеї, світоглядні позиції автора, стилістичні домінанти і водночас культурні коди. Такі образи часто мають не лише буквальний і символічний рівні, а й підтексти, інтертекстуальні натяки, іронічні зсуви чи емоційні нюанси, які не виявляються при першому прочитанні, але суттєво впливають на загальне сприйняття твору. Їхня багаторівнева природа вимагає від перекладача не тільки уважного аналізу

структури тексту, а й здатності «прочитати» приховані смислові вектори та відтворити їх у перекладі з максимальною точністю й чутливістю до художнього контексту.

Такі метафори водночас є конкретними – вони апелюють до чуттєвого, зримого, тілесного досвіду – і символічними, бо на основі цього досвіду вибудовують абстрактні значення, часто світоглядного або екзистенційного характеру. Саме ця подвійність і створює найбільший виклик: перекладач має не лише зберегти фізичну впізнаваність образу, але й передати його метафізичну глибину. Багатозначність породжує потребу в обережному виборі відповідників, які не тільки передають зміст, але й не «перекривають» одне можливе трактування іншим, не вбивають потенціал до багатозначного тлумачення. Бо кожен редукований варіант спрощує авторське бачення і знижує художню складність.

При перекладі цього типу метафор необхідно враховувати їхню функцію у композиції тексту: чи є вони стрижневими для всієї художньої структури, чи виконують локальну експресивну роль. У першому випадку – коли метафора є концептуальною домінантою твору або його ключовим семантичним ядром – необхідна гранична точність її відтворення, іноді навіть ціною формального відходу від граматичних або лексичних норм цільової мови. Тут метафора часто утворює навколо себе мережу повторів, варіацій, алюзій, які знову й знову повертають читача до центрального образу. Змінити або згладити таку метафору означає зруйнувати смисловий центр твору.

У другому випадку – коли метафора має локальне навантаження, тобто підсилює настрій, ритм, інтонацію окремого епізоду – допускається більша варіативність. Перекладач може обрати більш прозору або більш експресивну заміну, орієнтуючись на загальний стиль і емоційний малюнок твору. У таких випадках важливо не змістити фокус уваги, не змінити жанрову тональність. Наприклад, у ліриці спрощення метафори може

зруйнувати емоційну тендітність тексту, а в сатиричному творі – навпаки, надмірна ускладненість образу може ослабити іронічний ефект.

Крім того, подібні метафори часто вимагають уваги до ритміки та звукової організації. Особливо це актуально в поезії, де образ не можна розглядати ізольовано від його звучання. Збереження багатозначності в поетичному перекладі іноді означає також збереження пауз, логічних розривів, навіть неоднозначності пунктуації – всього, що впливає на інтерпретацію тексту. У прозі ж важливо витримати темп розгортання метафоричного образу: не дати читачеві занадто швидко «прочитати» смисл, якщо в оригіналі він розгортається поступово або багатогранно.

Таким чином, переклад метафор із подвійною або багатозначною семантикою потребує не тільки глибокої філологічної обізнаності, а й текстової емпатії – здатності відчувати логіку і динаміку образу в межах художнього цілого. І лише тоді перекладач здатен відтворити не просто слова чи порівняння, а цілу інтелектуально-емоційну систему координат, у якій функціонує метафора. Це складна, але й найбільш творча сфера літературного перекладу – саме тут мова перестає бути тільки інструментом, а стає художнім простором нового смислового народження.

У дослідженнях поетичного дискурсу особливої уваги набуває питання співвідношення метафори і значення. Метафора не просто замінює пряме значення – вона створює нове, породжує додаткову реальність, у межах якої поняття постають у новому світлі. Перекладачеві важливо зберегти цю здатність метафори до смислотворення, що потребує креативного підходу, здатності мислити образами та володіння поетичною технікою цільової мови [25, с. 1312].

Один з ефективних підходів до перекладу метафор – концептуальний аналіз. Його суть полягає в ідентифікації концептів, які стоять за метафоричним образом, і пошуку еквівалентів на рівні концептуальної схеми в мові перекладу. Такий метод дозволяє зберегти логіку переносу значень і забезпечити адекватність смислової структури. Цей підхід особливо

продуктивний при роботі з поетичним текстом, у якому образи нерідко базуються на спільних для людства тілесних і просторових досвідах, але відрізняються за способом вираження в різних мовах [26, с. 75].

Теорія метафори як концептуальної моделі мислення підкреслює, що багато метафор у мові – це не поодинокі стилістичні одиниці, а прояви загальних когнітивних патернів, які структурують наше розуміння світу на глибинному рівні. Метафори виникають не як випадкові лінгвістичні конструкції, а як наслідок системного упорядкування досвіду – тілесного, соціального, емоційного, екзистенційного. Вони відображають універсальні схеми осмислення дійсності, що проявляються у всіх мовах, але реалізуються з урахуванням конкретних культурних і мовних систем.

Наприклад, такі моделі як «ЖИТТЯ – ШЛЯХ», «СЕРЦЕ – ЄМНІСТЬ», «ПІДЙОМ – УСПІХ» є архетипними концептуальними метафорами, які лежать в основі багатьох висловлювань у різних мовах світу. У моделі «ЖИТТЯ – ШЛЯХ» життя подається як рух у просторі з певною ціллю, відправною точкою, перешкодами та можливістю вибору напрямку. Це дозволяє говорити про «поворот у житті», «рух уперед», «зійти з дороги» або «зупинитися на півдорозі». У метафорі «СЕРЦЕ – ЄМНІСТЬ» емоційний стан ототожнюється з фізичним простором, який можна «наповнити», «випорожнити» або «зберігати щось у серці». Модель «ПІДЙОМ – УСПІХ» пов'язує вертикальне положення з соціальним або професійним зростанням: «піднятися по кар'єрних сходах», «досягти вершини», «піднесений стан».

Однак, попри універсальність базових схем, конкретні вияви цих моделей у поетичній мові можуть бути культурно специфічними. Те, що в англійській поезії описується через образ дороги, може в українській поезії трансформуватись у образ річки, поля, шляху між селами, що має інші конотації й асоціації. Аналогічно, концепція «вогню» як символу пристрасті або очищення може мати різне семантичне наповнення в різних культурах – від сакрального до деструктивного. Тому важливо не тільки розпізнати метафору як стилістичний елемент, а й проаналізувати, яку концептуальну

метафору вона реалізує, і як ця концепція представлена у мові перекладу [27, с. 246].

У процесі перекладу поетичного тексту на перший план виходить не просто лексична, а концептуальна відповідність. Перекладач повинен виявити, з якою концептуальною метафорою він має справу, і визначити, чи існує в цільовій мові еквівалентна когнітивна модель. Якщо така модель існує, метафора може бути перекладена з максимальною точністю; якщо ж ні – необхідно здійснити адаптацію, іноді – із заміною образу, збереженням функції, або навіть з переключенням на іншу метафоричну модель, яка викликає аналогічну емоційну або концептуальну реакцію.

Цей процес потребує глибокого знання не лише мовних систем, а й концептуальних картин світу, сформованих у різних культурах. Тому перекладач, який працює з метафорою, має бути водночас і дослідником мислення, і архітектором образів. Його завдання – не просто передати текст, а відтворити логіку образного осмислення дійсності, яка в поезії є ключовою формою побудови смислу. Таким чином, концептуальні метафори стають своєрідними «мостами» між культурами, а переклад – інтелектуальним і креативним актом міжкультурної інтерпретації.

Окремою проблемою є метафори з високим ступенем інтертекстуальності – ті, що відсилають до літературних традицій, релігійних текстів або міфологічних джерел. У цьому випадку переклад вимагає від перекладача не лише лінгвістичної, а й культурологічної підготовки. Помилкове тлумачення або неврахування таких алюзій може призвести до зниження глибини смислу або втрати авторських інтенцій [28].

Крім того, перекладач має враховувати також прагматичний аспект метафори – тобто її ефект на читача. Метафора у художньому тексті – це не лише засіб створення образності, а й потужний інструмент впливу, здатний викликати широкий спектр реакцій: від емпатії до тривоги, від захоплення до внутрішнього спротиву. Це означає, що переклад метафори не може зводитися лише до передачі її лексичного або концептуального змісту.

Ключове завдання – відтворити той самий комунікативний вплив, який був задуманий автором, зберігаючи при цьому емоційний тон, стилістичне навантаження та інтонаційний малюнок висловлювання [29, с. 521].

Одне й те саме метафоричне висловлювання може мати різний емоційний відтінок у різних мовах через різну культурну конотацію образів, що в ньому задіяні. Наприклад, метафора, яка в одній культурі сприймається як жартівлива чи іронічна, в іншій може бути витлумачена як саркастична або навіть образлива. А метафора, яка викликає відчуття світлої ностальгії в мові оригіналу, у мові перекладу може звучати меланхолійно або навіть фатально, якщо не буде адаптована до чуттєвого коду цільового читача. Це стосується не лише змісту слів, а й ритміки фрази, вибору граматичної форми, інтонаційної структури – усіх тих елементів, які разом формують прагматичний ефект мовного акту.

Ще більшої ваги набуває прагматичний вимір метафори в поезії, де кожне слово навантажене не лише семантикою, а й інтонацією, звуковим малюнком, емоційним фоном. Якщо у прозі образ може бути пояснений, розгорнутий у наступному реченні або розкритий через контекст, то в поезії метафора часто «вибухає» у межах одного рядка – як імпульс, як акцент, як миттєва смислова згущеність. У таких випадках навіть незначна зміна в структурі вислову може змінити весь ефект – зменшити силу емоційного впливу або повністю зруйнувати внутрішню логіку образу. Саме тому перекладачеві слід дуже обережно ставитися до заміни, скорочень або стилістичних трансформацій, що можуть порушити цей прагматичний баланс.

Особливої уваги вимагають ті метафори, які мають подвійне або приховане емоційне навантаження. Наприклад, образи, що спершу сприймаються як світлі або нейтральні, виявляють у процесі читання глибину трагічного або іронічного підтексту. Такі багатозначні структури надзвичайно складні для перекладу, бо ефект від них виникає не відразу, а формується поступово – через емоційне наростання, контекст, алюзії.

Завдання перекладача – відтворити цю поступову драматургію смислів і не допустити, щоб метафора стала надто прозорою або, навпаки, втратила свою драматичну напругу.

Крім того, варто враховувати соціальні і жанрові очікування цільової аудиторії. Якщо авторський текст створювався для читача, який звик до високої метафоричної насиченості, глибини й складності вислову, то переклад має дотримуватись цього рівня, не спрощуючи текст надмірно. У випадках, коли оригінал призначено для масової аудиторії з більш прямим способом комунікації, перекладач може дозволити собі певну адаптацію для досягнення співзвучного ефекту. Проте в обох випадках він повинен залишатись вірним авторській інтенції й зберігати загальний емоційний тон тексту, оскільки саме цей тон часто є головним носієм поетичного впливу.

Загалом прагматичний аспект метафори вимагає від перекладача тонкого балансу між точністю й емоційною правдою. Необхідно не лише знати, «що сказати», а й «як це має звучати», щоби мати такий самий вплив, викликати ті ж відчуття, спровокувати подібні інтелектуальні й емоційні реакції. Це виводить переклад метафори далеко за межі формального відповідника і наближає його до актів художнього переосмислення, де кожне слово – це інструмент впливу, а не лише носій значення.

Значну увагу у сучасних дослідженнях також приділено впливу читацького досвіду, знайомості з типом образу, особистих асоціацій і здатності до абстрактного мислення – усі ці фактори впливають на сприйняття метафори, особливо в художньому тексті, де образна мова є основою естетичного та емоційного впливу. Рецепція метафори – це не лише результат розшифрування словесного коду, а комплексний процес взаємодії тексту з індивідуальною ментальною й культурною базою кожного читача. Те, що для одного буде глибоким і зрозумілим, для іншого залишиться незрозумілим або інтерпретується зовсім інакше. Саме тому метафора ніколи не функціонує як універсальний, однаково тлумачений сигнал – вона є

завжди частково відкритою структурою, значення якої актуалізується в конкретному читацькому акті.

Залежність сприйняття метафори від читацького досвіду особливо помітна в контексті поетичного перекладу. Читач, який виріс у певному мовному середовищі, має набір звичних культурних схем, образів, метафоричних моделей. Їхня відсутність у культурі перекладу або, навпаки, наявність схожих, але інакше забарвлених у значенні образів, створює додаткові труднощі для адекватного перекладацького рішення. Наприклад, образ «золотої клітки» у різних культурах може викликати як асоціацію комфорту з обмеженням, так і суто матеріального багатства або навіть релігійного символізму. Завдання перекладача – не просто знайти лексичний відповідник, а передбачити асоціативну реакцію читача, що потребує глибокого знання цільової культури та мовної інтуїції.

Особисті асоціації також відіграють суттєву роль у сприйнятті метафори. Якщо образ апелює до досвіду, травми, індивідуального естетичного коду або навіть до певної форми пам'яті, він буде сприйматися інакше, ніж образ, з яким читач ніколи не мав емоційного або когнітивного контакту. У цьому контексті переклад метафори стає не лише питанням трансляції значення, а й емоційної переконливості. Переклад, що не викликає резонансу у свідомості читача, втрачає естетичну силу, навіть якщо він точний у мовному сенсі. Саме тому перекладач повинен зважати на потенційну реакцію, яку викличе той чи інший образ, і відповідно налаштовувати його звучання у тексті перекладу.

Не менш важливою є й когнітивна здатність до абстракції. Деякі метафори функціонують на високому рівні абстрактності, ґрунтуючись не на зоровому чи тілесному досвіді, а на філософських або ментальних узагальненнях. Такі образи – наприклад, «глибина часу», «відлуння мовчання», «невидима межа буття» – можуть залишатися недоступними для читача з низькою абстрактною компетентністю, або, навпаки, вражати своєю глибиною більш підготовлену аудиторію. Перекладач у таких випадках має

балансувати між складністю та зрозумілістю, шукаючи рівень абстракції, який буде адекватним для культури та читацьких очікувань цільової мови.

І якщо авторський текст орієнтується на певну читацьку аудиторію, визначену соціально, історично, культурно або жанрово, то перекладений текст має враховувати новий комунікативний контекст і адаптуватися до нього, не втрачаючи при цьому основного семантичного ядра образу [30, с. 158]. Це означає, що перекладач змушений постійно оцінювати не лише мовну форму, а й читацьке тло: яка аудиторія сприйматиме переклад? Наскільки вона знайома з культурними алюзіями оригіналу? Чи не потребує метафора додаткового стилістичного підсилення або спрощення, щоб її значення залишалось впливовим? У результаті переклад метафори стає формою комунікативної адаптації, яка вимагає тонкого поєднання смислової вірності, стилістичної відповідності та емоційної ефективності. Успішне вирішення цього завдання – ключ до збереження глибини поетичного тексту в перекладі.

Отже, переклад метафор у літературному тексті – це не механічне відтворення мовних структур, а складний багаторівневий процес, який вимагає високої інтерпретативної компетентності, міжкультурної обізнаності, поетичного чуття та глибокого розуміння стилістичних функцій образу. Перекладач у таких умовах має діяти не лише як мовний посередник, а як творчий інтерпретатор, який здійснює реконструкцію авторського бачення, спираючись на специфіку цільової культури та мовної системи. Метафора – це завжди більше, ніж просто троп: вона є носієм культурних смислів, ментальних моделей і естетичних концепцій, які лише через гнучку перекладацьку стратегію можуть бути передані іншою мовою з належною точністю й силою впливу.

Ця складність перекладу метафори полягає насамперед у її багатозначності, здатності функціонувати на перетині стилістичних, когнітивних, прагматичних і культурних рівнів. Традиційні класифікації перекладацьких трансформацій – такі як калька, заміна, пояснення,

нівелювання – часто виявляються недостатніми, коли йдеться про поетичний текст, у якому метафора нерідко виконує роль смислового ядра або є центральною у створенні художньої атмосфери. У таких випадках необхідно мислити не категоріями відповідності, а категоріями еквівалентності впливу – тобто досягнення подібного естетичного, асоціативного або емоційного ефекту.

Одним із ключових принципів успішного перекладу метафори є врахування культурної специфіки її формування та сприйняття. В одній культурі певний образ може бути зрозумілим і природним, тоді як в іншій він викликає когнітивний дисонанс або зовсім втрачає значущість. Тому перекладачеві необхідно не лише ідентифікувати базову концептуальну модель, що лежить в основі метафори, а й знайти в культурі цільової мови аналогічний образ, який би активував схожий набір асоціацій. Це вимагає поєднання філологічної, лінгвістичної та етнокультурної підготовки, що дозволяє працювати зі змістом не на поверхневому рівні, а в глибокому смисловому шарі.

Не менш важливою складовою перекладу є також поетична інтуїція, яка дозволяє не лише адекватно передати метафору, а й відтворити її художню силу – звучання, ритм, внутрішній резонанс у межах нового мовного середовища. Саме ця інтуїція, підкріплена глибоким знанням поетичних традицій обох мов, дає змогу уникнути прямолінійних рішень і знайти нестандартні відповідники, які максимально точно відтворюють авторську інтенцію. У цьому сенсі перекладач-поет або перекладач-стиліст стає співавтором, зберігаючи при цьому баланс між збереженням і переосмисленням.

Проблема перекладу метафори також виходить за межі теоретичного аспекту і має глибокі практичні наслідки. Адекватність перекладу метафор визначає загальне сприйняття твору читачем, його естетичну вартість і культурну релевантність. Успішний переклад метафор здатен зробити художній текст зрозумілим, наблизити читача до світобачення автора,

створити емоційний контакт. Натомість невдала або надто буквальна передача може спотворити зміст, зробити текст громіздким, штучним або позбавленим естетичної глибини. У цьому контексті переклад метафор вимагає не лише мовної вправності, а й глибокої відповідальності перед оригіналом і перед культурою читача.

У рамках поетичного перекладу метафора постає як виклик, але й як можливість – можливість створити нову поетичну реальність, у якій збережено не лише образ, а й рух думки, ритм асоціацій, інтонаційну напругу. Це не процес механічного дублювання, а акт творчої трансформації, який вимагає проникнення в логіку художнього тексту, його символічну структуру та функціональне навантаження кожного тропу. І чим багатогранніша метафора – тим складніший, але й цікавіший шлях її відтворення в іншій мовній і культурній системі.

Таким чином, переклад метафор у літературному тексті є особливим видом перекладацької діяльності, що вимагає поєднання аналітичного мислення і художньої чутливості, теоретичного знання й інтуїтивного відчуття мови. Це інтелектуальна й естетична практика, у якій кожне рішення є компромісом між точністю і стилістичною відповідністю, між культурною адаптацією і збереженням оригінальної образності. Метафора у цьому процесі виступає не як проблема, а як можливість для нового мовного відкриття – для переносу смислів не лише між словами, а між світами. Успішний переклад метафори – це завжди акт перетворення, у якому зберігається не форма, а сила художнього враження.

РОЗДІЛ 2. ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ МЕТАФОР У СУЧАСНІЙ АНГЛОМОВНІЙ ПОЕЗІЇ УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ

2.1 Класифікація метафор у англomовній поезії Rupi Kaur “Milk and Honey”

У другому розділі буде здійснено аналіз особливостей перекладу метафор у сучасній англomовній поезії українською мовою. Матеріалом для аналізу стала збірка Рупі Каур “Milk and Honey” [33] та її переклад українською мовою, виконаний Іриною Шуваловою [**Ошибка! Источник ссылки не найден.**]. Першим кроком, нами буде розглянуто типи метафор у англomовній поезії Рупі Каур. Аналіз класифікації метафор у цій роботі буде здійснюватися на підставі підходу Дж. Лакоффа та М. Джонсона (Lakoff & Johnson, 1980), що виділяє такі основні типи метафор:

- структурні метафори, коли один концепт розуміється через структуру іншого;
- орієнтаційні метафори, які організують концепти у просторі;
- онтологічні метафори, що надають абстрактним явищам статусу об’єктів або суб’єктів;
- метаметафори, які описують відношення між самими метафорами.

У розділі 2.1 ми послідовно виявимо та класифікуємо поетичні образи Rupi Kaur “Milk and Honey” саме за цією схемою, що дасть змогу простежити, яким чином авторка конструює семантичні мережі через різні види метафоричних перенесень.

*– How is it so easy for you
to be kind to people he asked
milk and honey dripped
from my lips as i answered
cause people have not
been kind to me [33]*

У прикладі спостерігається застосування такої структурної метафори, як *“milk and honey dripped from my lips”*. Така метафора виражає абстрактне почуття доброти (*“kindness”*) структурується як конкретний фізичний процес: доброта ототожнюється з рідиною (молоко й мед), що крапає з уст. Завдяки цій метафорі внутрішній стан мовця (щирість, ніжність) набуває чіткої матеріальної форми.

– *It is your blood in my veins, tell me how I'm supposed to forget* [33].

У рядку, метафора розгортається на трьох рівнях:

1. Онтологічна метафора, оскільки образ *“your blood in my veins”* переносить абстрактне почуття прихильності в категорію фізіологічної реальності. Кохання чи спогади оживають як рідина, що протікає в жилах, перетворюючи внутрішній світ ліричної героїні на тіло-носій емоцій і пам'яті.

2. Структурна метафора, з огляду на те, що концепт «пам'ять/кохання = кров» задає нову модель розуміння: кровопостачання, яке забезпечує тіло життям, стає аналогією для емоційного зв'язку, без якого неможливе існування. Саме так, як серце безперервно віддає кров, так і героїня не може відділити від себе присутність коханого.

3. Орієнтаційна метафора, так як просторово-темпоральна спрямованість *“in my veins”* підкреслює глибину й невідворотність почуття: кров рухається вглиб усього тіла, неможливо її видалити чи зупинити. Це створює вертикальний образ – емоції заховані всередині, їх не вигнати назовні.

– *if i knew what
safety looked like
i would have spent
less time falling into
arms that were not* [33]

У прикладі, абстрактне поняття «безпека» уявляється як конкретний зоровий образ – тобто перетворюється на щось, що має вигляд. Це

онтологічна метафора, бо безпеку уявляють як об'єкт зі своїми властивостями (формою, рисами), а не чистим почуттям чи станом: *“if i knew what safety looked like.”*

У фрагменті *“i would have spent less time falling”*, дієслово *“falling”* (падіння) у переносному значенні описує емоційний занур у стосунки, а також негативну траєкторію. Це – орієнтаційна метафора, де «падіння вниз» символізує втрату контролю і небезпеку.

– *“into arms that were not”* [33]

Образ «обіймів» як місця, яке мало б забезпечувати захист, але не робить цього, розгортає модель «СТОСУНКИ = ПРОСТІР». Це структурна метафора, оскільки використовує знання про фізичний простір (руки як обійми, захищені обійми) для передачі міжособистісної динаміки: звичка «падати в обійми» означає шукати захист, а «обійми, яких не було» підкреслюють його відсутність.

Таким чином, у цьому реченні поєднуються: онтологічне втілення «безпеки» як видимого об'єкта; орієнтаційне «падіння вниз» як символ втрати захисту; структурне уявлення «обіймів» як простору безпеки, який виявився порожнім.

– *you have sadness*

living in places

sadness shouldn't live [33]

У наведеному фрагменті поетичного твору виявляються такі метафоричні конструкції в рамках трьох типів метафори. У рамках структурної метафори, *“sadness”* мислиться як речовина чи субстанція, що може «жити» в певному просторі – так само, як вода заповнює посудину. Простір емоційних переживань структурується за моделлю «мій розум/тіло як контейнер», і *“sadness”* постає як вміст, що займає місце.

Орієнтаційна метафора (NORMAL IS UP, ABNORMAL IS DOWN/OUT) представлена фразою *“in places sadness shouldn't live”*, яка апелює до уявлення про норму – коли *“sadness”* повинна бути «всередині»

або «під контрольованим дахом» (верх), а її «проживання» в інших зонах (низ, краї) сприймається як аномалія чи «падіння» за межі звичного.

Онтологічна метафора (EMOTIONS AS AGENTS) представлена образом “*sadness*” – “*living*” – тобто сум виступає як жива істота чи квартирант, що оселяється самостійно. Це надає емоції властивостей автономного агента, який може проникати в «місця» й володіти ними.

Комбінуючи ці рівні, авторка створює образ нав’язливої печалі, що розповзається з контрольованих зон у найглибші куточки внутрішнього простору, вказуючи на глибину й тривалість травматичного відлуння.

– *you tell me to quiet down cause
my opinions make me less beautiful
but i was not made with a fire in my belly
so i could be put out* [33]

У прикладі можна виокремити такі метафоричні конструкції:

1. Структурна метафора, оскільки образ “*fire in my belly*” конкретизує почуття як вогонь, що палає всередині тіла. Це класична модель – “*EMOTIONS ARE SUBSTANCES*” та “*PASSION IS FIRE*” – де внутрішній стан уособлюється через фізичне явище вогню.

2. Орієнтаційна метафора, оскільки вогонь асоціюється з піднесеним, активним, потужним станом (“*up*”). Протиставлення “*put out*” (загасити) створює орієнтаційну опозицію «вогонь/сила» проти «тління/немічності», де згасання означає падіння з висоти енергії.

3. Онтологічна метафора, у рамках якої вогонь у череві уособлюється як невід’ємна «складова» автора: він не «створений» (“*was not made*”) для того, щоби бути «загашеним». Таким чином емоція постає як фізіологічний компонент тіла, що не підлягає зовнішнім маніпуляціям, ніби вогонь має власну природу й мету.

Разом ці метафоричні шари малюють образ постійного внутрішнього запалу, який неможливо просто «задушити»: авторка заявляє про непохитну

силу свого внутрішнього вогню, що визначає її ідентичність і не може бути зведена до нуля зовнішніми обставинами.

– *Taking hits at the most vulnerable parts of one another. we're like fingers on thorns honey. we know exactly where it hurts* [33].

У наведеному прикладі, метафора реалізована на трьох рівнях:

1. Онтологічна метафора, оскільки поняття емоційної вразливості осмислюється як фізична структура тіла. Формулювання “*the most vulnerable parts*” об’єктивує емоційні стани, наділяючи їх ознаками тілесності. Абстрактне переживання болю набуває форми конкретних «частин», які можна вразити, пошкодити або захистити. Емоції, таким чином, концептуалізуються як внутрішні об’єкти, на які можливо спрямувати дію.

2. Структурна метафора проявляється у розгортанні образу міжособистісного конфлікту як фізичного протистояння. Вислів “*taking hits*” проектує структуру бою на сферу стосунків: партнери немовби завдають ударів один одному, цілеспрямовано по вразливих ділянках. Конфліктність у близьких стосунках осмислюється крізь концепт тілесної боротьби, що створює нову модель розуміння емоційного зв’язку як обміну атаками.

3. Орієнтаційна метафора реалізується через образ “*fingers on thorns*”, що задає сенсорний та просторовий вимір емоційного досвіду. Контакт пальців із шипами імплікує вертикальний рух – проникнення болю всередину, а також неможливість уникнути болючих точок у стосунках. Близькість між учасниками взаємодії постає як стан постійного дотику до джерел болю, що вказує на глибину й незворотність емоційного зв’язку.

– *the toxin in our mouths has burnt holes in our cheeks* [33].

У фрагменті поетичного твору, метафора розгортається на трьох рівнях:

1. Онтологічна метафора, оскільки абстрактне поняття токсичності мовлення наділяється фізичними властивостями. Вираз “*the toxin in our mouths*” репрезентує шкідливі слова як речовинну субстанцію – отруту, що існує у просторі рота. Мова у цьому випадку концептуалізується як

матеріальний об'єкт, здатний викликати тілесне ушкодження, що робить емоційну чи психологічну шкоду зрозумілою через тілесний досвід.

2. Структурна метафора проявляється у перенесенні структури фізичного руйнування на процес мовлення. Слова подані як активна сила, яка “*burnt holes in our cheeks*”, тобто створює рани, як би вигораючи зсередини. Концепт мовлення структурується за аналогією з дією кислотної речовини чи вогню, що надає абстрактному явищу (словесна агресія) чітку матеріальну форму і силу впливу.

3. Орієнтаційна метафора виражена через просторове розміщення – “*in our mouths*”, “*in our cheeks*”. Це підкреслює внутрішнє джерело руйнування: загроза виходить не ззовні, а перебуває всередині самого суб'єкта. Просторова організація метафори вказує на те, що мова є не лише знаряддям впливу на інших, але й актом самопошкодження, що формує уявлення про зворотну дію токсичності – людина страждає від власних слів.

– *your name is*

the strongest positive and negative

connotation in any language

it either lights me up or

leaves me aching for days [33]

У наведеному поетичному творі простежується тришарова метафорична структура:

1. Онтологічна метафора виявляється у наданні власному імені статусу об'єкта з емоційною вагою. “*Your name*” репрезентується не як нейтральна мовна одиниця, а як носій сили та впливу – з потужною позитивною і негативною конотацією. Це наділення абстрактного поняття (ім'я) властивостями субстанції, що здатна викликати емоційну реакцію, є прикладом перенесення абстрактного у сферу конкретного, відчутного.

2. Структурна метафора проявляється через співвіднесення емоційного досвіду з фізичним впливом. Рядки “*it either lights me up or leaves me aching for days*” структурують переживання як фізичні реакції: освітлення

– як вибух енергії чи натхнення, біль – як тривала тілесна травма. Це створює модель, у якій ім'я функціонує як тригер, що запускає фізіологічну або емоційну трансформацію, подібну до удару або зцілення.

3. Орієнтаційна метафора реалізується через полярність реакцій – “*lights me up*” протиставляється “*leaves me aching*”. Перша частина метафори передає висхідний рух, пов'язаний із піднесенням, емоційним зростанням, друга – низхідний, що асоціюється з виснаженням і занепадом. Просторовий вимір емоцій оформлюється як вертикальна вісь: радість спрямована вгору, а біль – вниз, що відповідає базовій когнітивній схемі організації почуттів у просторі.

– *how do you turn*
a forest fire like me
so soft i turn into
running water [33]

Цей фрагмент ілюструє багаторівневу метафору, що охоплює три основні концептуальні площини:

1. Онтологічна метафора проявляється у персоніфікації внутрішнього стану через природні явища. Лірична героїня ототожнює себе з лісовою пожежею – стихією з чітко окресленими фізичними властивостями. Абстрактна ідентичність (емоційна інтенсивність, можливо, злість чи пристрасть) набуває форми вогню, що має просторову локалізацію, силу, здатність до руйнування. Це надає психологічному стану статусу об'єкта, з яким можна взаємодіяти або який можна трансформувати.

2. Структурна метафора виявляється у переході між двома природними стихіями – вогнем і водою. Суб'єкт постає як система, яка здатна змінювати агрегатний стан: з агресивного, деструктивного (вогонь) у м'який, пластичний (вода). Таким чином, емоційне перетворення структурується як фізична трансформація, у якій змінюється не просто настрій, а сама сутність. Це створює нову модель розуміння внутрішніх змін через аналогію з процесами в природі.

3. Орієнтаційна метафора відображена у русі вниз і назвні – “*running water*” передбачає струм, напрям, зміну положення у просторі. Це контрастує з образом вогню, який є вертикальним, спрямованим угору, вибуховим. Таким чином, зсув від вогню до води супроводжується зміною вектору: від висхідної деструктивної сили до спокійної, м’якої течії. Просторова організація почуттів підкреслює глибину змін і напрям трансформації – від розпалу до розчинення.

*– love will come
and when love comes
love will hold you
love will call your name
and you will melt
sometimes though
love will hurt you but
love will never mean to
love will play no games
cause love knows life
has been hard enough already [33]*

У цьому фрагменті метафора реалізується на трьох рівнях:

1. Онтологічна метафора полягає в наданні абстрактному поняттю любові характеристик живої істоти. “*Love will hold you*”, “*call your name*”, “*never mean to*”, “*play no games*” – усі ці формулювання передають любові суб’єктність, здатність діяти, приймати рішення, взаємодіяти з людиною. Абстракція трансформується у повноцінного агента, що має наміри, етичну позицію, пам’ять і вміння співчувати. Таким чином, любов не просто відчуття, а повноцінна істота, що вступає у стосунок із суб’єктом.

2. Структурна метафора виявляється у побудові любові як діалогу між особами. Через використання активних дієслів (*hold, call, hurt, mean, play, know*) любов моделюється як партнер у взаєминах – із власною логікою поведінки. Ця структура задає спосіб розуміння любові не як внутрішнього

стану, а як міжособистісного процесу, в якому діє ще один учасник – любов, що веде, підтримує, може помилитись, але не має злого наміру. У такий спосіб стосунки розгортаються не тільки між людьми, а й між людиною і любов'ю як самостійною силою.

3. Орієнтаційна метафора присутня в образі “*you will melt*”, що символізує розчинення, втрату жорстких контурів, емоційну м'якість. Це вказує на зміну стану людини під впливом любові: від замкненості чи напруги до внутрішнього тепла, гнучкості, відкритості. Вертикальна й агрегатна трансформація (від твердого до рідкого) задає вектор впливу любові – зверху вниз, у глибини особистості. Образ розчинення слугує маркером тотального впливу любові на стан суб'єкта.

У результаті аналізу поетичних образів із збірки Рупі Каур “*Milk and Honey*” за класифікацією Лакоффа & Джонсона виявлено, що авторка активно використовує всі три базові типи метафоричних перенесень, а також їхні комбінації, щоб передати складний спектр емоційних і тілесних переживань:

– структурні метафори дають змогу візуалізувати почуття через матеріальні образи – молоко й мед, що крапають із уст; запах голоду на губах; тіло як «кімната» для гостей; вогонь у череві, що не можна загасити;

– орієнтаційні метафори організовують емоції в просторі й часі – падіння в обійми, що мали б бути безпечними; «менш ніж цілий» уявляється як дефіцит; згасання вогню символізує втрату сили;

– онтологічні метафори наділяють почуття тілесністю та автономією – голод «сидить» на губах; сум «оселяється» у непритаманних місцях; любов і пам'ять течуть кров'ю в жилах; насильство постає як сила, що «рве» навпіл.

Поєднання цих типів дозволяє Рупі Каур створювати багаторівневі образи, у яких внутрішні стани пересипаються тілесними відчуттями і займають конкретний простір та час. Така метафорична палітра не лише посилює емоційну виразність вірша, а й сприяє глибинному сприйняттю

травми, бажання, стійкості та відродження, роблячи збірку “Milk and Honey” яскравим прикладом концептуально-фігуральної поезії.

2.2 Специфіка перекладу метафор у сучасній англомовній поезії Rupi Kaur “Milk and Honey” українською

Наступним кроком буде розглянуто специфіку відтворення метафоричних образів із поетичної збірки Rupi Kaur “Milk and Honey” в українському варіанті Ірини Шувалової. Особлива увага приділяється тому, як лінгвістична структура й концептуальна насиченість оригінальних метафор співвідносяться з особливостями української поетичної мови, які перетворення (семантичні, граматичні, стилістичні) виявляються найбільш адекватними для збереження авторського задуму, емоційного відтінку та культурного контексту, і де саме перекладачеві доводиться шукати компроміс між вірністю оригіналу й природністю сприйняття тексту новою аудиторією. На матеріалі вибіркового прикладу буде проаналізовано ключові труднощі, що виникають при передачі структурних, орієнтаційних та онтологічних метафор, а також продемонстровано стратегії їх адаптації в межах українського поетичного дискурсу.

– *Taking hits at the most vulnerable parts of one another. we're like fingers on thorns honey. we know exactly where it hurts* [33].

Ми дошкуляємо одне одному там де найбільше болить. ми як пальці на колючках любчику. ми точно знаємо де вколоти [Ошибка! Источник ссылки не найден.].

У наведеному уривку твору, метафорична конструкція “*we're like fingers on thorns*” поєднує больовий образ і тонку взаємодію між двома людьми. Англійський оригінал апелює до відчуття дотику до гострого – легкої, але постійної болі. В українському перекладі «*ми як пальці на колючках*» збережено саме цю просторово-чуттєву метафору, але виникає кілька складнощів. Так, в англійській мовній системі “*fingers on thorns*”

містить алюзію на одночасну вразливість і активний вибір контакту, тоді як українське «*пальці на колючках*» передає образ, але втрачає відтінок добровільності. Також, у вкрапленні апелятивного звертання “*honey*” український переклад «*любчику*» зберігає ніжність, але викликає стилістичну невідповідність, з огляду на те, що в англійському оригіналі це звернення контрастує з агресивністю метафори, тоді як «*любчику*» звучить архаїчно й може відволікати від інтенції болісного протистояння.

Ще одним складним моментом для перекладу є фраза “*we know exactly where it hurts*” містить іронічний підтекст «ми вміємо влучити», який українізовано як «*ми точно знаємо де вколоти*». Українське «*вколоти*» додає медичний або травматичний відтінок («*вколоти голкою*»), тоді як в оригіналі більше домінує ідея емоційного влучання «потрапити в болоче місце».

Отже, при передачі цієї метафори важливо балансувати між збереженням вразливості образу і відтінком добровільного болю, а також підбирати звертання, яке не дисонує із загальним емоційним контекстом.

– *and everything is on the table tonight* [33]

і сьогодні всі карти на столі [Ошибка! Источник ссылки не найден.].

У цьому прикладі, перекладач стикається з кількома важливими викликами. Так, англійська метафора “*everything is on the table*” сприймається в українській буквально як «*усе лежить на столі*», але в контексті вона означає відкритість і готовність обговорювати будь-які теми. Пряма калька тут була б недоречною, бо втратилася б образність і функція ідіоми. Тому перекладач обирає смисловий розвиток метафори – «*всі карти на столі*», який точно передає ідею прозорості та викриття всіх аргументів.

Також, часовий маркер “*tonight*” в англійському реченні задає момент події, натомість у варіанті «*і сьогодні всі карти на столі*» використано «*сьогодні*», що ширше охоплює як вечір, так і поточний день. Така генералізація часу робить текст природнішим для українського читача і зберігає динаміку розповіді, хоча й трохи змінює вузький часовий фокус.

Синтаксична структура речення адаптована до української норми, оскільки початок із «*і сьогодні*» створює плавний перехід від попереднього контексту, а зворот «*всі карти на столі*» виступає завершальною, акцентуючою конструкцією. Це перестановка компонентів оригіналу заради збереження ритму та чіткості вислову.

– *i know. i know. your excuses make all the sense in the world* [33].

я знаю. я знаю. твої пояснення прості [Ошибка! Источник ссылки не найден.].

Наведений приклад також містить кілька складнощів, пов'язаних з передачею метафоричного вислову та його функції в контексті речення. Англійська фраза “*your excuses make all the sense in the world*” – це не просто констатація «*твої пояснення мають сенс*», а іронічне підкреслення їхньої в'їдливої переконливості – «виправдання звучать занадто правдоподібно, щоб бути щирими». Натомість у запропонованому варіанті «*твої пояснення прості*» зник і гумор, і глибина іронії. Так, «*простими*» тут називають щось елементарне, а не неймовірно «*переконливе*». Таким чином у перекладі втрачається саме та емоційна й семантична насиченість, яку несе англійське “*all the sense in the world*”.

Для того, щоб зберегти іронічно-саркастичний тон, варто було б використати в українській усталений еквівалент: – «*та твої виправдання звучать більш ніж переконливо*» або – «*та твої відмовки мають повнісінький сенс*» – що передає ту саму гіперболу й дозволяє уникнути буквального «простоти».

– *the toxin in our mouths has burnt holes in our cheeks* [33].

отрута в наших ротах пропалювала нам щоки [Ошибка!

Источник ссылки не найден.].

У цьому прикладі ключову складність становить відтворення метафори, у якій «*отрута в ротах*» символізує отруйні слова чи образи, а «пропалювати дірки в щоках» передає їх руйнівний вплив. В українському варіанті використано дієслово «*пропалювати*», яке зберігає ідею

поступового, нищівного «спалювання» тканини – аналогічно до англійського *burnt*; такий вибір відтворює динаміку дії, проте при перекладі було вилучено лексему *holes*. Номінативний компонент «отрута в наших ротах» перекладено без змін, оскільки в українській мові цей образ також сприймається як метафора словесної агресії. Фраза «нам щоки» додає динамічності через пасивну конструкцію з дативом «нам», що підкреслює страждання мовця.

– *your name is*

the strongest positive and negative

connotation in any language

it either lights me up or

leaves me aching for days [33]

з іменем твоїм

пов'язані всі найкращі й найгірші

асоціації можливі в будь-якій мові

від нього я радісно спалахую й

від нього ж мені часом так подовгу болить [Ошибка! Источник

ссылки не найден.]

У цьому прикладі перекладач стикається одразу з кількома складнощами, пов'язаними з передачею семантичної щільності й метафоричної образності оригіналу:

– при перекладі лексеми “*connotation*” перекладач вдався до трансформації диференціації, використавши лексему «асоціації», що передає ідентичну функцію ресурсу значення. Проте, можна було б вжити термін, відтворений засобами адаптивного транскодування – «*конотації*».

– Конструкція “*the strongest positive and negative connotation in any language*” у першому реченні в оригіналі містить прикметники найвищого ступеня порівняння та фразу “*in any language*”, що створює ефект гіперболи й широти охоплення. В українському варіанті цей складний зворот розбито на дві частини й передано через послідовне перерахування – «*всі найкращі й*

найгірші асоціації можливі в будь-якій мові», зберігаючи експресію і широту охоплення, але з легшою для сприйняття синтаксичною структурою.

– Метафори “*it either lights me up*” і “*leaves me aching for days*” у перекладі передано через дієслова «спалахую» та «болить», які максимально наближаються до оригінальних зорово-драматичних образів «запалювання» та «тривалої болі». Використання дієслова «спалахую» замість буквальних «запалює» чи «освітлює» додає динаміки та емоційності. Водночас «болить» у поєднанні з уточненням «*часом так подовгу*» відтворює тривалість й інтенсивність внутрішнього переживання.

Варто зазначити, що при перекладі було застосовано значну граматичну адаптацію, оскільки оригінальне речення було одним довгим комплексом, тоді як у перекладі воно розчленоване на дві конструкції («*від нього я радісно спалахую й від нього ж мені... болить*»), що відповідає звичному для української поетичної мови ритму та підсилює ефект паралелізму.

– *how do you turn*

a forest fire like me

so soft i turn into

running water [33]

як тобі вдається

приборкати мене лісову пожежу

так що я розтікаюся

лагідним потоком [Ошибка! Источник ссылки не найден.]

У цьому поетичному творі, авторка поєднує два протилежні образи – стихію вогню й текучу природу води, з метою передати глибинну метаморфозу ліричної героїні. З погляду структурної метафори тут діє класична схема *EMOTION IS FIRE*, коли внутрішній стан виражається через неконтрольоване полум'я, що «пожирає» все на своєму шляху. Ця вогняна метафора покликана підкреслити нестримну силу емоцій, їхню руйнівну теплоємність і непередбачуваність. Водночас друга половина рядка апелює

до *EMOTION IS WATER* – текучої, м'якої й заспокійливої стихії, яка «змиває» й «очищує». Така двокомпонентна конструкція створює напругу між первинною стихією гніву або пристрасті й наступним розм'якшенням, від якої залежить емоційна трансформація.

При перекладі цих метафоричних образів українською постає складна дилема: з одного боку, «лісова пожежа» (“*forest fire*”) як буквальна калька точно передає масштаб і руйнівність образу, але натомість може здатися надто тяжким чи екзотичним у контексті ліричного самовираження. З іншого боку, спроба узагальнення втрачає специфіку та несподіваність первісної метафори. Подібним чином “*running water*” часто перекладають як «струмок» чи «потік», але додавання атрибутивного «лагідний» («лагідним потоком») м'яко відтворює текучість і заспокійливий ефект, хоча трохи згладжує контраст із попереднім образом.

Важливою у контексті перекладу є також орієнтаційна складова – уявлення про «підняття вгору» (вогонь, що горить) протиставлено «спуску вниз» чи «розтікання» (вода, що стікає). Український дієслівний вибір «розтікаюся» передає плавний рух униз, але не в повній мірі відтворює динаміку трансформації – моменту, коли стихія вогню гасне та стає водою. І нарешті, онтологічна метафора «я – стихія» вимагає зберегти у перекладі відчуття, що лірична героїня мовби матеріалізується у дві реальні субстанції, перш ніж зазнати внутрішньої зміни. Опрацьовуючи цей рядок, перекладач має балансувати між буквальною та експресією, щоб не лише передати слова, але й зберегти шокову контрастність і глибинний емоційний поштовх оригіналу.

*– love will come
and when love comes
love will hold you
love will call your name
and you will melt
sometimes though*

*love will hurt you but
 love will never mean to
 love will play no games
 cause love knows life
 has been hard enough already [33]*

*любов надійде
 і коли любов надійде
 любов обійме тебе
 любов тебе покличе на ім'я
 і ти розтанеш
 часом утім
 любов тебе ранитиме але
 любов ніколи не навмисне
 любов не грає в ці ігри адже
 любов знає що життя і так нелегке [Ошибка! Источник ссылки не
 найден.]*

У наведеному поетичному творі Рупі Каур ми стикаємося зі складним повторно-метафоричним строфуванням навколо персонифікованої лексеми “love”. Переклад потребував поєднання кількох трансформацій, щоб зберегти ритмічність і емоційний заряд оригіналу. Так, збереження анафоричної структури (“love will...”) вимагає повторного вжитку «любов» на початку кожного рядка. Українська версія успішно передає цю ритмічну основу: «любов надійде», «любов обійме», «любов тебе покличе» – тобто застосовано еквівалентний переклад із відтворенням анафоричної повторюваності.

У творі, поетична інтенція оригіналу будується на низці дієслівних зворотів із майбутнім часом – “will come”, “will hold”, “will call”, “will melt”, що створюють відчуття невідворотності та надії. В українському тексті майбутній час також передано – “надійде”, “обійме”, “покличе”, “розтанеш”, однак у рядку «і ти розтанеш» дієслово «melt» замінено на

лексему «розтанеш», яка точно передає образ, але робить його більш конкретним і чуттєвим.

Також, у фразі “*sometimes though love will hurt you*” запозичено тональну інверсію оригіналу: англійське “*though*” винесено в кінець, а українська версія побудована за схемою «часом утім любов тебе ранитиме», де поєднано еквівалентний переклад «ранитиме» (замість буквального «болитиме») і маловживане «утім» для збереження мелодії рядка. Така модуляція підсилює драматизм і притаманну українському стилю мелодику.

Рядок “*but love will never mean to*” в оригіналі містить конструкцію «*mean to*» в значенні «мати на меті», «робити навмисне». Український переклад «але любов ніколи не навмисне» опускає інфінітив, вводячи коротку негативну частку «ніколи не навмисне», що є результатом граматичної трансформації – від дієслівної фрази до прислівникового «навмисне», щоб уникнути калькування «не мала б на меті».

Завершальні рядки “*love will play no games*” та “*cause love knows life has been hard enough already*” передано відповідно як «любов не грає в ці ігри» і «адже любов знає що життя і так нележке». Тут поєднано еквівалентний переклад («не грає в ці ігри») та адаптивну кальку «адже» (замість «бо»), щоб зберегти розмовний тон, а також граматичну перестановку для узгодження з українським синтаксисом.

Отже, цей переклад успішно інтегрує еквівалентний переклад, описові елементи, граматичні трансформації та стилістичні модифікації, зберігаючи повторюваність, поетичну мелодику та емотивний імпульс оригінального тексту

У результаті аналізу перекладу метафоричних образів із збірки Рупі Каур “*Milk and Honey*” українською мовою за версією Ірини Шувалової було виявлено, що основною складністю є багатопланове поєднання структурних, орієнтаційних та онтологічних метафор, що вимагає від перекладача не лише лексичної точності, але й чутливості до поетичного ритму та інтонації. Буквальні кальки часто зберігають потужність образу, проте можуть звучати

громіздко або надто тяжко в українському контексті. Натомість узагальнення або описовий розвиток іноді згладжують емоційний контраст і знижують експресію.

Щоб зберегти первісну динаміку та експресивність авторських метафор, перекладачка вдавалася до поєднання кількох трансформацій: транскрибування, адаптивного транскодування, граматичної заміни та стилістичних модифікацій. Анафоричні та повторювані конструкції передано через збереження повторюваності лексеми «любов» на початку рядків, що відновлює поетичний темп і мелодіку оригіналу.

Особливої уваги потребує передача іронічно-саркастичних метафор, де буквализм призводить до втрати тонких семантичних відтінків. У таких випадках необхідне використання українських аналогів, трансформації модуляції, засобами чого відтворюється не стільки зміст слів, скільки їх емоційна й риторична функції. Аналогічно, орієнтаційні метафори «підняття» й «спуск» передані через відповідний вибір дієслів та прислівників, що зберігають уявлення про «верх–низ» і «рух–зупинку».

Отже, переклад поетичних метафор збірки Рупі Каур вимагає синергії лексичних, граматичних і стилістичних трансформацій, здатних встановити баланс між вірністю оригіналу і природним звучанням українською мовою. Комбінований підхід, що поєднує калькування метафоричних конструкцій, описовий розвиток, адаптивне транскодування та граматичну інверсію, дозволяє максимально зберегти авторську інтенцію, культурний контекст і емоційний заряд першоджерела.

2.3 Приклади перекладу метафор із сучасної англомовної поезії Rupi Kaur “Milk and Honey”

Розглянемо більш детально приклади перекладу метафор із сучасної англомовної поезії Рупі каур “Milk and Honey”. У перебігу аналізу було виокремлено такі способи перекладу, як:

1. Еквівалентний переклад:

1. *and i get a little carried away for no good reason and eventually begin crying* [33].

а мене заносить без причини аж доки я не починаю плакати [**Ошибка!**

Источник ссылки не найден.].

У фрагменті англомовного оригіналу, метафору “*and I get a little carried away for no good reason*” відтворено засобами «*а мене заносить без причини*» є прикладом еквівалентного перекладу. Образ “*get carried away*” передано через українське «*заносить*», яке в розмовній мові віддзеркалює ідею неконтрольованої емоційної реакції, а фраза “*for no good reason*” точно відповідає «*без причини*». Обидва компоненти метафори перенесено без змін: збережено ідіоматичний відтінок англійського виразу та його семантичну структуру, що дозволяє українському читачеві сприйняти рядок з тією ж емоційною динамікою, що й у оригіналі.

2. *you are the faint line*

between faith and

blindly waiting

- *letter to my future lover* [33]

ти тонка межа

між вірою і

просто сліпим чеканням

– *лист до мого майбутнього коханого* [**Ошибка! Источник ссылки не найден.**]

У поетичному творі, український переклад «*ти тонка межа між вірою і просто сліпим чеканням*» є еквівалентним відтворенням метафори “*you are the faint line between faith and blindly waiting*”. Англійське “*faint line*” передано через «*тонка межа*», що зберігає образ крихкої, ледве помітної межі. Конструкція “*between faith and blindly waiting*” відтворена буквально – «*між вірою і просто сліпим чеканням*», причому вставка «*просто*» підкреслює відсутність будь-якої логіки чи сенсу в очікуванні. Завдяки цьому

переклад точно відтворює семантичну структуру оригіналу і зберігає його метафоричну насиченість.

3. *you are a war*

the border between two countries

the collateral damage

the paradox that joins the two

but also splits them apart [33]

ти війна

кордон між двох країн

супутні збитки

парадокс що єднає цих двох

і водночас їх розпаровує [Ошибка! Источник ссылки не найден.]

У цьому прикладі усі ключові метафоричні елементи англійського оригіналу “*you are a war / the border between two countries / the collateral damage / the paradox that joins the two / but also splits them apart*” відтворені в українському перекладі через прямі еквіваленти: *ти війна / кордон між двох країн / супутні збитки / парадокс що єднає цих двох / і водночас їх розпаровує*.

4. *no*

it won't

be love at

first sight when

we meet it'll be love

at first remembrance cause [33]

ні

це не буде

кохання

з першого погляду

це буде кохання

з першого спогаду [Ошибка! Источник ссылки не найден.]

У фрагменті поетичного твору застосовано таку метафору, як *it'll be love / at first remembrance*. При перекладі, метафору відтворено засобами еквівалентного перекладу, так як у творі перекладу використано такий варіант, як *це буде кохання / з першого спогаду*. Отже, у тексті перекладу використано еквівалентну метафору, що повністю відтворює метафору перекладу.

2. Трансформація диференціації:

5. *i was not made with a fire in my belly so i could be put out* [33]

але я народилася з полум'ям в утробі не для того щоб мене згасили
[**Ошибка! Источник ссылки не найден.**]

У фрагменті, складова метафоричного звороту “*I was ... made*” трансформовано в українську дієслівну конструкцію “*я народилася*”, що є класичним випадком трансформації диференціації. Замість універсального створити перекладач обирає вузькоспеціалізоване «*народитися*», яке одночасно конкретизує агентну роль і зберігає символіку внутрішнього полум'я. Таким чином, “*I was not made with a fire in my belly*” – «*я народилася з полум'ям в утробі*» поєднує диференціацію із збереженням метафоричного образу, забезпечуючи природність і метафоричну відповідність українському тексту. + АНТОНІМІЧНИЙ пер-д

6. *no matter how bad it gets we both know you still wanna nail me to the ground* [33].

хай як паскудно нам тепер ми обоє знаємо що ти хочеш розпластати мене на підлозі [Ошибка! Источник ссылки не найден.].

У наведеному уривку, англomовна метафора “*nail me to the ground*”. трансформована як «*розпластати мене на підлозі*», що є прикладом трансформації диференціації. Так, дієслово «*розпластати*» відтворює ту саму ідею притискання, але без буквальної згадки про цвяхи. Цей вибір більш природно вписується в поетичну українську мову, зберігаючи інтенсивність образу та психологічну напругу ситуації.

7. *he placed his hands on my mind before reaching for my waist my hips or my lips he didn't call me beautiful first he called me exquisite - how he touches me* [33]

він спершу торкнувся моїх думок вже потім моєї талії моїх стегон чи моїх вуст він не назвав мене спершу вродливою він назвав мене вишуканою – як він мене торкається [Ошибка! Источник ссылки не найден.]

В цьому випадку застосовано таку метафору, як “*he placed his hands on my mind*” – «він спершу торкнувся моїх думок». У перебігу перекладу, відбувається трансформація диференціації, так як “*placed his hands on*” стає коротким дієсловом «торкнувся», яке узагальнює жест «*поклав руки*» до єдиного динамічного образу, але передає ту ж ідею проникливого, делікатного впливу на внутрішній простір.

8. *i know i should crumble for better reasons* [33]

я знаю я мала би танути з інших поважніших причин [Ошибка! Источник ссылки не найден.]

Приклад демонструє застосування трансформації диференціації при перекладі метафори. Так, дієслово “*crumble*” відтворене як “*танути*”, що свідчить про застосування трансформації диференціації. Оригінальне дієслово зі значенням «розсипатися, кришитися» замінено на образне «*танути*», що передає емоційну легкість і вразливість, властиві контексту.

9. *every revolution*

starts and ends

with his lips [33]

кожна революція

народжується і помирає

на його вустах [Ошибка! Источник ссылки не найден.]

Поетичний твір аналізованої збірки представлено метафорою, при перекладі якої використано трансформацію диференціації. Так, англійські дієслова “*start*” і “*end*” передано як «*народжується*» та «*помирає*», що надає образу більшої поетичної ваги й драматизму. Одночасно конструкція

“*with his lips*” зберігає своє просторово-метафоричне значення, але в українському варіанті «*на його вустах*» набуває підвищеної семантичної насиченості, підкреслюючи тотожність поцілунку чи слова з початком і кінцем внутрішньої революції ліричної героїні. Такий підхід дозволяє передати глибину почуттів і драматичну інтенсивність оригіналу, зберігаючи при цьому природність поетичної мови українського перекладу.

3. Трансформація додавання:

10. *it is your blood in my veins tell me how i'm supposed to forget* [33]

в моїх жилах тече твоя кров то скажи як я маю забути [Ошибка!

Источник ссылки не найден.]

У наведеному перекладі метафори “*it is your blood in my veins*” було застосовано трансформацію додавання дієслова «*тече*», яке в оригіналі залишається нерозкритим, але в українському контексті допомагає передати ідею безперервного, життєдайного потоку емоцій. Завдяки цьому переклад не просто повідомляє про присутність «чужої крові» в жилах, а надає образу внутрішньої динаміки, підкреслюючи постійність і невід’ємність почуття. Поряд із цим здійснено трансформацію перестановки, з огляду на те, що український варіант «*в моїх жилах тече твоя кров*» звучить більш природно й музично, ніж буквальна калька «*твоя кров тече в моїх жилах*». Така трансформація забезпечує ритмічність та збереження поетичної мелодики, той самий ефект внутрішнього резонансу, який і мав місце в англійському тексті.

11. *she was a rose*

in the hands of those

who had no intention

of keeping her [33]

вона була трояндою

у руках тих

що й гадки не мали

залишити її собі [Ошибка! Источник ссылки не найден.]

Фрагмент містить метафору *she was a rose*, яку було відтворено засобами еквіваленту – *вона була трояндою*. Водночас, було застосовано трансформацію додавання, оскільки у реченні перекладу було додано лексему *собі*.

4. Трансформація вилучення:

12. *i know. i know. your excuses make all the sense in the world* [33].

я знаю. я знаю. твої пояснення прості [Ошибка! Источник ссылки не найден.].

У аналізованому фрагменті, вираз “*your excuses make all the sense in the world*” є складною метафоричною фразою з гіперболічним забарвленням. При перекладі, вираз спрощено до «*твої пояснення прості*». Перекладач вилучив не тільки сам зворот “*make all the sense in the world*”, але й його емоційну насиченість іронічною гіперболою, залишивши тільки нейтральне констатаційне «*пояснення прості*». Таке вилучення значно зменшує експресивний потенціал оригіналу, оскільки замість того, щоб відтворити саркастичний контраст між «всі аргументи світу» і сумнівною правдивістю виправдань, український варіант вказує лише на їхню легкість чи поверховість. У результаті втрачається основний комунікативний ефект – іронія та відтінок недовіри, закладені в оригінальній метафорі.

13. *the toxin in our mouths has burnt holes in our cheeks* [33].

отрута в наших ротах попропалювала нам щоки [Ошибка!

Источник ссылки не найден.].

У наведеному прикладі, метафору “*has burnt holes in our cheeks*” скорочено до “*попропалювала нам щоки*”, тобто вилучено компонент “*holes*”. Таке вилучення нівелює ідею точкових, зосереджених ушкоджень, натомість передає загальну руйнівну дію отрути на щоки. У результаті втрачається образ локальних вогнищ болю й порушення цілісності, що збагачувало оригінал конкретикою й інтенсивністю відчуття. Залишена метафора «*попропалювала нам щоки*» позбавлена цієї деталізації й сприймається як більш узагальнений опис шкоди.

14. *and the fire trucks come rolling in to save us but they can't distinguish whether these flames began with our anger or our passion* [33].

а пожежні машини з'їдуться звідусіль порятувати нас та не знатимуть чи полум'я зайнялося з нашого гніву а чи з пристрасті
[**Ошибка! Источник ссылки не найден.**].

У наведеному фрагменті, при перекладі метафори *these flames began with our anger or our passion* застосовано трансформацію вилучення, оскільки повторюваний присвійний займенник *our* не було передано в українському перекладі: *полум'я зайнялося з нашого гніву а чи з пристрасті*. Також, було застосовано трансформацію граматичної заміни, оскільки іменник у множині *flames* відтворено засобами іменника у однині: *полум'я*.

15. *how do you turn*

a forest fire like me

so soft i turn into

running water [33]

як тобі вдається приборкати

мене лісову пожежу

так що я розтікаюся

лагідним потоком [**Ошибка! Источник ссылки не найден.**]

При перекладі метафори *a forest fire like me / so soft i turn into / running water* було застосовано цілий комплекс перекладацьких трансформацій. По перше, було вилучено словосполучення *so soft*, так як у перекладі використано такий варіант – *я розтікаюся / лагідним потоком*. Також, було застосовано трансформацію перестановки, оскільки порядок слів було змінено при перекладі метафори. Словосполучення було відтворене засобами трансформації диференціації: *running water* – *лагідним потоком*.

5. Трансформація калькування:

16. *taking hits at the most vulnerable parts of one another. we're like fingers on thorns honey. we know exactly where it hurts* [33].

ми дошкуляємо одне одному там де найбільше болить. ми як пальці на колючках любчику. ми точно знаємо де вколоти [Ошибка! Источник ссылки не найден.].

У прикладі, оригінальну метафору “*fingers on thorns*” передано через калькування – «*пальці на колючках*», що належить до еквівалентного перекладу. Засобами калькування, образ збережено буквально, але адаптовано під українську фонетику й графіку.

Також, при перекладі, звертання “*honey*” відтворене засобами трансформації диференціації, оскільки замість нього обрано лексему «*любчику*», яке передає ласкаво-ніжний тон, проте змінює лексичний компонент і додає стилістичну експресію.

Фраза “*know exactly where it hurts*”, що містить подвійний смисл «*знати болісні місця*» й «*влучно вражати*», відтворена через модульовану метафору «*точно знаємо, де вколоти*», де з одного боку, збережено дію влучання, з іншого – ужито дієслівний образ «*вколоти*», що наділяє висловлювання додатковим травматичним відтінком. Також, прислівник *exactly* вилучено при перекладі.

Такий синтетичний підхід демонструє, як поєднання калькування, модуляції та лексичних скорочень дозволяє зберегти основний метафоричний контекст оригіналу, водночас адаптувавши його під особливості української мовної картини світу.

6. Трансформація перестановки:

17. *how is it so easy for you
to be kind to people he asked
milk and honey dripped
from my lips as i answered
cause people have not
been kind to me* [33]

як тобі вдається так легко

бути доброю до людей запитав він

з уст моїх скрапували молоко і мед

коли я відказала

це тому що інші

не були добрими до мене [Ошибка! Источник ссылки не найден.]

У прикладі “*milk and honey dripped from my lips as I answered*” метафоричний образ рідини, що стікає з вуст мовця, передано в українському «*з уст моїх скрапували молоко і мед, коли я відказала*» засобами застосування трансформації перестановки, оскільки при перекладі було змінено порядок слів.

7. Трансформація граматичної заміни:

18. *loneliness is a sign you are in desperate need of yourself*

самотність це знак що тобі вкрай потрібна ти

У цьому випадку відбувається граматична трансформація фрази “*in desperate need*” шляхом переходу з іменникової конструкції англійської мови до прикметниково-прислівникового вираження в українському перекладі: “*in desperate need*” – «*вкрай потрібна*».

Це приклад граматичної заміни, коли іменникова структура (*need*) з прикметниковим означенням (*desperate*) у вихідному варіанті передається українською мовою у формі прикметника/прислівника та дієслова бути (імпліцитно). Такий переклад забезпечує природність мовлення та зберігає значення, переносячи його з абстрактної категорії потреби (*need*) у більш особисту, тілесну, емоційну площину – «*бути потрібною собі*».

8. Трансформація модуляції:

19. *i should feel anything less than whole* [33]

що маю почуватись якою завгодно але тільки не цілою [Ошибка!

Источник ссылки не найден.]

У наведеному випадку, метафора “*I should feel anything less than whole*” перетворено як «*що маю почуватись якою завгодно, але тільки не цілою*».

Цей переклад ідеально ілюструє трансформацію модуляції, оскільки було здійснено переміщення фокусу. Так, оригінальна конструкція фокусується на обмеженні (*“less than whole”*), тоді як у перекладі акцент зміщується на саму можливість *«бути будь-якою»*, підкреслюючи протилежне – *«але тільки не цілою»*.

Також, було здійснено зміну структури вираження, оскільки замість прямого пасивного *“should feel”* використано конструкцію *«що маю почуватись»*, яка відповідає українській нормі з інфінітивною вставкою.

“Anything less than whole” в оригіналі дає відчуття невизначеності, натомість український *«якою завгодно»* відтворює цю невизначеність, а контрастна частина *«але тільки не цілою»* звертає читача до ключового смислу ідеї цілісності. Таким чином, модуляція тут полягає в смисловому переорієнтуванні фрази – від прямого опису *«не почувати себе цілісною»* до розгортки потенційних станів із вираженим запереченням головного (*«цілості»*).

20. *you have sadness*

living in places

sadness shouldn't live [33]

смуток живе в тобі

у тих закапелках

де смутку не мало би бути місця [Ошибка! Источник ссылки не найден.]

Приклад демонструє застосування трансформації смислового розвитку – модуляції при перекладі метафори *sadness / living in places / sadness shouldn't live*. Так, при перекладі, значення метафори було розвинуто перекладачем: *смуток живе в тобі / у тих закапелках / де смутку не мало би бути місця*. Оригінальна фраза наголошує на невластивості емоції займати певний простір, тоді як у перекладі *«смуток живе в тобі у тих закапелках, де смутку не мало би бути місця»* вводиться образ внутрішніх *«закуточків»* душі. Завдяки цьому додатку, метафора набуває глибшого психологічного

забарвлення, оскільки смуток постає не просто як небажаний гість, а як непрохане «житло» в глибині особистості. Така трансформація смислового розвитку дозволяє відтворити складність почуття і водночас відповідає поетичному стилю українського тексту, зберігаючи водночас інтенсивність оригінальної образності.

21. *and everything is on the table tonight* [33]

і сьогодні всі карти на столі [Ошибка! Источник ссылки не найден.].

Фрагмент поетичного твору містить метафору “*everything is on the table tonight*”, яку було відтворено засобами трансформації модуляції. Замість буквальної кальки «*усе лежить на столі*», у перекладі розвинуто метафору як гру в карти, що в українському культурному контексті одразу асоціюється з відкритістю і чесністю. Завдяки такому смислового розвитку, перекладачеві вдається зберегти авторський намір – показати готовність до відвертої розмови, і водночас, забезпечити природність і зрозумілість для читача. При цьому часовий маркер “*tonight*” узагальнено як «*сьогодні*», що робить вислів більш гнучким за часовою прив’язкою і краще вписується у поетичний темп українського рядка.

22. *we look less alive than we used to. less color in our faces* [33].

ми мертвіші ніж раніше. наші обличчя блідіші [Ошибка! Источник ссылки не найден.].

У цьому прикладі перекладач також вдається до трансформації модуляції, так як метафору оригіналу “*we look less alive than we used to*” передано не через прямий компаратив «менш живі», а через категоричне «*ми мертвіші ніж раніше*». Така заміна змінює фокус із простого порівняння на сильнішу, емоційнішу оцінку внутрішнього стану. Аналогічно, зворот “*less color in our faces*” трансформовано у «*наші обличчя блідіші*» – замість опису втрати «*кольору*» використано константний прикметник, який відразу створює яскравий образ блідості. Завдяки цій модульованій інтерпретації,

переклад набуває більш вражаючого й поетичного звучання, зберігаючи при цьому глибинний сенс оригіналу.

23. *your name is
the strongest positive and negative
connotation in any language
it either lights me up or
leaves me aching for days* [33]

*з іменем твоїм пов'язані
всі найкращі й найгірші
асоціації можливі в будь-якій мові
від нього я радісно спалахую*

й від нього ж мені часом так подовгу болить [Ошибка! Источник ссылки не найден.]

У цьому фрагменті перекладач застосовує трансформацію модуляції при перекладі метафори “*the strongest positive and negative connotation in any language*”, яку передано як «*всі найкращі й найгірші асоціації можливі в будь-якій мові*». Замість буквального «*найсильніша конотація*» використано «*всі асоціації*», що розширює семантичне поле й підкреслює універсальність і глибину емоційного резонансу. Наступним кроком, образи “*lights me up*” і “*leaves me aching for days*” розвинуті до «*радісно спалахую*» та «*мені часом так подовгу болить*», де модульований вибір дієслів («*спалахую*», «*болить*») підсилює експресію й створює більш відчутний контраст між піднесеною радістю та тривалою болісністю. Така модуляція робить переклад більш поетичним і емоційно насиченим, одночасно зберігаючи динаміку й інтенсивність оригінального тексту.

24. *you look like you smell of
honey and no pain
let me have a taste of that*[33]
*дивлюся на тебе і здається
ти маєш пахнути медом не болем*

дай-но я скуштуую [Ошибка! Источник ссылки не найден.]

У цьому уривку перекладач звертається до модуляції, коли англійське “*you look like you smell of honey and no rain*” передано як «дивлюся на тебе і здається, ти маєш пахнути медом не бодем». Замість прямої кальки «*ти виглядаєш, ніби пахнеш медом, а не бодем*» обрана синтаксична перестановка та стилістичне уточнення «дивлюся на тебе і здається», що дозволяє підкреслити візуально-сенсорне сприйняття й надати вихідному порівнянню відтінок суб’єктивного враження. Аналогічно, імператив “*let me have a taste of that*” перетворюється на розмовне «дай-но я скуштуую», де «дай-но» додає емоційної невимушеності та авторського голосу, а «скуштуую» розкриває смакову метафору. Завдяки цьому модулюванню переклад не лише відтворює образну структуру оригіналу, але й адаптує її до інтонаційних й емотивних норм української поезії.

*25. i do not want to have you
to fill the empty parts of me
i want to be full on my own
i want to be so complete
i could light a whole city
and then
i want to have you
cause the two of us combined
could set it on fire [33]
я не для того потребувала тебе
щоб заповнити порожнини в мені
я хочу бути повною сама
я хочу бути такою довершеною
щоб запалити вогні в цілому місті
а потім
мені потрібен ти
бо якщо нас поєднати*

то це місто запалає вогнем [Ошибка! Источник ссылки не найден.]

У цьому уривку перекладач застосовує трансформацію модуляції, перетворюючи англomовну контрастну побудову “*I do not want to have you to fill the empty parts of me*” на більш образне українське «я не для того потребувала тебе, щоб заповнити порожнини в мені». Замість “*fill the empty parts*” вжито «заповнити порожнини в мені», що надає метафорі гіперболізованої ваги внутрішньому стану, а дієслово «потребувала» робить вислів більш особистісно-емоційним. Далі англійське “*I want to be full on my own*” і “*I want to be so complete I could light a whole city*” передано як «я хочу бути повною сама» та «щоб запалити вогні в цілому місті», де «запалити вогні» заміщує буквальне “*light a whole city*” і водночас зберігає фінальний образ – внутрішнє світло, що ззовні спалахує в масштабі міста. Нарешті, частина “*and then I want to have you, 'cause the two of us combined could set it on fire*” стає у перекладі «а потім мені потрібен ти, бо якщо нас поєднати, то це місто запалає вогнем». Також, “*I want to have you*” стає «мені потрібен ти» – модифікація, що передає і бажання, і залежність, тоді як “*set it on fire*” трансформується в «запалає вогнем», що утримує драматичний підтекст кінцевої метафори. Усі ці зміни не лише адаптують вислів до української поетичної норми, але й посилюють емоційну виразність, зберігаючи архітектоніку оригінальної образної побудови.

26. *what am i to you he asks*

i put my hands in his lap

and whisper you

are every hope

i've ever had

in human form [33]

хто я тобі?

запитує він

я кладу долоні йому на коліна

й пошепки відказую ти

всі мої надії

за все моє життя

в одній людській подобі [Ошибка! Источник ссылки не найден.]

У цьому прикладі трансформація модуляції проявляється в тому, що перекладач свідомо розгортає англомовний “*ever*” («коли-небудь») у детальніший часовий фрагмент – «за все моє життя». Така відмова від вузького еквіваленту на користь метафоричного розгортання значення не лише зберігає початкову ідею безперервності надій, але й підсилює емоційний відтінок вислову для україномовного читача. Крім того, така розгорнута часово-семантична конструкція відповідає принципам української літературної мови, де напіваабстрактне *ever* часто передають через конкретизацію, що дозволяє уникнути калькованого «коли-небудь». Отже, модуляція в цьому випадку не просто змінює форму, а додає шар наративної інтимності та внутрішнього резонансу, роблячи метафору більш насиченою й зрозумілою для нової аудиторії.

27. *my father scooped me in his tree trunk arms* [33]

батько згріб мене в оберемок своїми великими як дерева руками

[Ошибка! Источник ссылки не найден.]

У наведеному реченні модульована передача метафори “*tree trunk arms*” відбувається через розгортання англійського “*tree trunk*” у детальніший український образ «великими як дерева руками». Замість прямої кальки «дерева руками» чи дослівного «дубовими руками», перекладач обирає порівняльний зворот із прикметником «великими» і деталізацією «як дерева», що одночасно передає масивність, надійність і тепло батькових обіймів. Це розширення семантики дозволяє українському читачеві відчувати не лише розмір, але й емоційну глибину образу, зберігаючи при цьому поетичну силу первісної метафори. Такий підхід є типовим для трансформації модуляції, коли ключове значення зберігається, однак форма та деталізація адаптуються до естетичних й стилістичних норм мови перекладу.

28. *i come from the same aching blood. from the same bone so desperate for attention i collapse in on myself* [33].

я теж краплина цієї зболеної крові. я теж кістка від кістки що спрагла уваги не втримує ваги [Ошибка! Источник ссылки не найден.].

У цьому прикладі модульована передача метафори полягає в тому, що англomовний рядок “*the same aching blood*” буквально означає «та сама болісна кров», проте український переклад «*цієї зболеної крові*» розгортає ідею страждання через використання прикметника «*зболена*», поєднаного з порівняльним зворотом «*я теж краплина цієї*». Це відходить від прямої кальки та надає образу більш поетичної глибини. Далі фраза “*from the same bone so desperate for attention*” перекладена як «*я теж кістка від кістки що спрагла уваги*», де «*від кістки кістка*» є ідіоматичним українським відповідником «*of the same bone*», а «*спрагла уваги*» – деталізованою версією «*so desperate for attention*». Завершальна частина «*i collapse in on myself*» стала «*не втримує ваги*», що відходить від буквального «*замикаюся в собі*» і натомість передає ідею руйнування та втоми тіла й духу. Таким чином, переклад застосовує модульовану розгортку образів, оскільки початкові метафори розширюються та уточнюються за рахунок відтворення поетичного ритму й семантичного навантаження українською мовою, зберігаючи внутрішню емоційну напругу оригіналу.

29. *if i knew what
safety looked like
i would have spent
less time falling into
arms that were not* [33]

*якби я знала
як воно бути в безпеці
я би значно рідше
падала в обійми
що її не обіцяли* [Ошибка! Источник ссылки не найден.]

У поетичному творі, перекладач відмовився від буквальної кальки «*як це виглядало б*» на користь семантичної модуляції, перетворивши “*if I knew what safety looked like*” у «*якби я знала, як воно бути в безпеці*». Таким чином зоровий образ «вигляду безпеки» замінено на переживання стану безпеки, що краще відтворює внутрішню перспективу ліричної героїні. Аналогічно, оригінальна “*falling into arms that were not*” у перекладі стала «*надала в обійми, що її не обіцяли*». У цьому випадку, відмова від прямої “*arms that were not*” на користь уточнення «*не обіцяли безпеки*» акцентує не стільки на фізичному просторі, скільки на емоційному порушенні довіри. Завдяки таким модуляціям в українському тексті зберігається глибина оригінального переживання, проте формулювання набуває природної для поетичної української мови експресивності й образності.

Отже, було виокремлено такі способи перекладу метафор поетичних творів Р. Каур:

1. еквівалентний переклад;
2. трансформація диференціації;
3. трансформація додавання;
4. трансформація вилучення;
5. трансформація калькування;
6. трансформація перестановки;
7. трансформація граматичної заміни;
8. трансформація модуляції.

За результатами статистичного аналізу було отримано такі показники:

- еквівалентний переклад застосовано у 13 % прикладів;
- трансформація диференціації використана у 13 % прикладів;
- трансформація додавання застосована у 5 % прикладів;
- трансформація вилучення використана у 13 % прикладів;
- трансформація калькування застосована у 5 % прикладів;
- трансформація перестановки використана у 11% прикладів;
- трансформація граматичної заміни застосована у 5 % прикладів;

– трансформація модуляції використана у 34 % прикладів.

Наочно, результати аналізу продемонстровано на рис. 2.1.

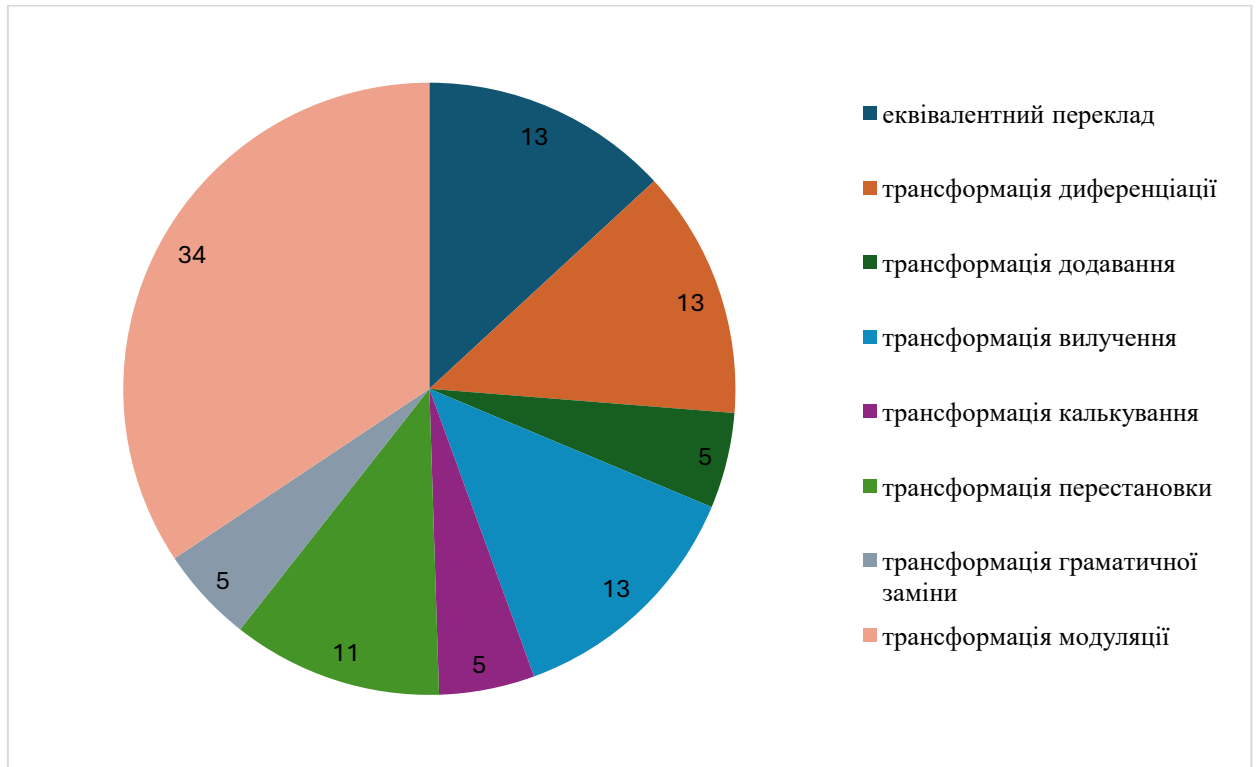

Рис. 2.1 – Результати статистичного аналізу

Отже, встановлено, що найчастіше було використано трансформацію модуляції (34%), що свідчить про пріоритет розвитку й перерозподілу смислу оригінальних метафор. На другому рівні за поширеністю перебувають три методи, кожен з яких зустрічається у 13 % прикладів: еквівалентний переклад, трансформація диференціації та трансформація вилучення. Це вказує на значну роль прямої передачі метафоричного образу та його стислу адаптацію через зміну лексичного наповнення чи скорочення. Трансформація перестановки становить 11 % всіх випадків, підкреслюючи потребу у переструктуризації синтаксичних компонентів для відповідності нормам української поетичної мови. Додавання і калькування застосовувалися в 5 % прикладів кожне, тоді як граматична заміна також охоплює близько 5 % випадків, демонструючи окремі випадки інтервенції в граматичну форму для збереження стилістичної адекватності.

Загалом, отримані дані засвідчують, що при перекладі поетичних метафор авторської поезії перевага віддається перерозподілу семантичного навантаження (модуляція) і лаконічній адаптації образності (диференціація, вилучення), тоді як граматичні та структурні трансформації відіграють допоміжну роль у збереженні ритму й синтаксичного ладку українського тексту.

Висновки до розділу 2

У другому розділі було проведено аналіз особливостей перекладу метафоричної образності з поетичної збірки Рупі Каур «Milk and Honey» українською мовою. Використовуючи класифікацію Лакоффа й Джонсона, ми виявили, що авторка поєднує структурні, орієнтаційні та онтологічні метафори для відтворення складного спектра емоцій і тілесних відчуттів. Структурні метафори матеріалізують внутрішні стани, орієнтаційні метафори організовують переживання у просторі і часі, онтологічні метафори наділяють почуття тілесністю й автономією.

До основниці труднощів перекладу метафор було віднесено багатопланове накладання цих трьох типів метафор, яке вимагає від перекладача не лише лексичної точності, а й чутливості до поетичного ритму, інтонацій і культурних конотацій. Прямі кальки іноді зберігають силу образу, але звучать громіздко в українському контексті. Узагальнення чи описовий розвиток, натомість, можуть згладжувати контрасти й знижувати експресію.

Встановлено, що для збереження оригінальної динаміки та враження, перекладачка поєднує різні трансформації: транскрибування для автентичних назв, адаптивне транскодування для «брендових» маркерів, граматичну заміну й стилістичні модифікації для відтворення ритму. Анафоричні конструкції та повтори було перенесено шляхом збереження лексичної повторюваності, що допомогло відтворити мелодику оригіналу.

Іронічно-саркастичні образи вимагали заміни буквальних формул на відповідники з українською експресією, часто через модуляцію, щоб передати не тільки значення, а й риторичну функцію вислову.

На основі виконаного дослідження було виділено вісім основних стратегій перекладу поетичних метафор: еквівалентний переклад, диференціація, додавання, вилучення, калькування, перестановка, граматична заміна та модуляція. Статистичний підрахунок застосування цих трансформацій показав, що найчастіше використовувалась модуляція (34 % прикладів), а також еквівалентний переклад, диференціація та вилучення (по 13 % кожна). Менш поширеними виявилися перестановки (11 %), додавання і калькування (по 5 %), а також граматична заміна (5 %). Отримані результати підкреслюють, що при перекладі сучасної поезії зберігання семантичної та емоційної насиченості метафор вимагає комплексного застосування лексико-граматичних і стилістичних трансформацій.

ВИСНОВКИ

Роботу присвячено аналізу особливостей перекладу метафоричної образності з поетичної збірки Рупі Каур «Milk and Honey» українською мовою. Аналіз теоретичних джерел показав, що метафора в лінгвістиці й літературознавстві розглядається як багатовимірне явище, яке включає семантичні, когнітивні, стилістичні та культурні аспекти. Вона функціонує не просто як риторичний елемент, а як механізм структурування думки на

основі ментальних моделей, тому при перекладі метафор необхідно виконувати не буквальне, а концептуальне відтворення образу з урахуванням його комунікативної ролі. Глибоке розуміння метафори вимагає аналізу контексту взаємодії лексем і врахування асоціативно-сміслових зв'язків, притаманних конкретній культурі.

У поетичній мові метафора виступає центральним смислотворчим елементом, що концентрує емоційний, філософський і художній зміст твору. На відміну від прозових текстів, поезія звертається до багаторівневої інтерпретації, і саме метафоричні конструкції стимулюють читача до активного розшифрування глибинних значень. Завдяки здатності узагальнювати абстрактні категорії – почуття, цінності, екзистенційні стани – метафора надає віршам універсальності й виходить за межі особистого досвіду, апелюючи до колективного уявлення. Багато поетичних образів усталилися в мовній фразеології, що свідчить про їх глибокі культурні корені. Таким чином, метафора в поезії виконує не лише естетичну роль, а стає ключовим засобом когнітивного моделювання реальності, передачі емоційного досвіду і формування культурної ідентичності, змінюючи не тільки зміст, але й спосіб сприйняття тексту.

Водночас переклад метафоричних зворотів у художньому тексті посідає центральне місце в сучасному перекладознавстві, оскільки поезія спирається на символіку, асоціативність і багатозначність. Цей процес вимагає поєднання глибокого аналітичного підходу з творчою чутливістю, теоретичних знань і інтуїції, адже кожне рішення має балансувати між точністю відтворення та стилістичною адекватністю, між культурною адаптацією та збереженням оригінального образного ряду. У перекладі метафори відкриваються нові мовні простори – завдання перекладача полягає не в примусовому збереженні форми, а в відтворенні сили художнього впливу та перенесенні смислів «між світами».

У другому розділі виконано дослідження особливостей передачі метафоричної образності з поетичної збірки Рупі Каур «Milk and Honey»

українською мовою. Застосовуючи класифікацію Лакоффа й Джонсона, засвідчено, що авторка послідовно використовує структурні, орієнтаційні та онтологічні метафори для конструювання багат шарового спектра емоційних і тілесних переживань: перші матеріалізують внутрішні стани, другі впорядковують їх у просторі й часі, треті наділяють почуття суб'єктивністю й тілесністю.

Серед ключових труднощів перекладу виявилось накладення цих трьох типів метафор, що вимагає від перекладача не лише лексичної точності, а й тонкого відчуття поетичного ритму, інтонаційних зсувів та культурних конотацій. Буквальні кальки, хоча й здатні зберегти силу образу, часто виявляються надто громіздкими в українському контексті; навпаки, узагальнення або описовий розвиток іноді згладжують різкість контрастів і послаблюють експресію.

Для відтворення оригінальної динаміки тексту перекладачка активно комбінувала кілька трансформацій: транскрибування допомагало зберегти звучання автентичних назв, адаптивне транскодування – передати «брендові» маркери, а граматичні заміни й стилістичні модифікації – відновити поетичну мелодику. Анафоричні повтори було відтворено шляхом збереження лексичної повторюваності, що сприяло передачі ритму, тоді як іронічно-саркастичні конструкції вимагали модуляції для відтворення їхньої риторичної функції, а не лише змісту.

У результаті дослідження було виокремлено вісім основних стратегій перекладу поетичних метафор: еквівалентний переклад, диференціацію, додавання, вилучення, калькування, перестановку, граматичну заміну та модуляцію. Статистичний аналіз їхнього застосування засвідчив, що найчастіше використовувалась модуляція (34 % випадків), тоді як еквівалентний переклад, диференціація та вилучення зустрічалися по 13 % прикладів. Перестановки становили 11 % випадків, а використання додавання, калькування й граматичних заміни охоплювало по 5 % прикладів.

Ці результати підтверджують, що для передачі семантичної й емоційної насиченості сучасної поезії необхідне комплексне застосування лексико-граматичних і стилістичних перетворень.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Астаф'єва М. О. Аспекти лінгвістичної теорії метафори. Гуманітарний вісник. 2007. Число 11. Том 2. Стор. 272–276.
2. Антонівська М. О. Лінгвостилістичні особливості функціонування та перекладу метафор у художньому стилі англійської мови. Молодий вчений. 2017. Вип. 8. Стор. 115–118.

3. Беляков В. І. Метафора як проблема перекладацької еквівалентності в текстах художнього стилю. 2013. Режим доступу: http://confcontact.com/2013_04_17/10_Belyakov.htm
4. Бусел В. Т. Великий тлумачний словник сучасної української мови з додатками і доповненнями. Укладач і гол. ред. В. Т. Бусел. Київ Ірпінь. ВТФ Перун. 2005. 1728 с.
5. Василенко О. М. Ляшенко В. В. Роль метафори та визначення ефективних прийомів перекладу у сучасній лінгвістиці. Збірник наукових праць. 2014. Вип. 119. Стор. 40–50.
6. Горгулько Ю., Купчишина Ю. А. Способи передачі метафор при перекладі з англійської мови на українську (на матеріалі романів Стівена Кінга). Рекомендовано до друку Науково-технічною радою Хмельницького національного університету, протокол № 15 від 18.12.2023 р.
7. Дубенко О. Ю. Порівняльна стилістика англійської та української мов. Вінниця. Нова книга. 2013. 224 с.
8. Дядюра Г. Сучасний підхід до аналізу пізнавальної метафори. Гуманітарний вісник. 2007. Число 3. Стор. 86–89.
9. Москаленко О. І., Лелека А. І. Основні проблеми художнього перекладу. The 10th International scientific and practical conference “Current challenges of science and education” (June 3–5, 2024). MDPC Publishing, Berlin, Germany, 2024. С. 470.
10. Овсієнко А. С. Метафора в сучасному мовознавстві. Тлумачення та класифікація. Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія Філологія. 2018. Вип. 32. Ч. 3. Стор. 105–110.
11. Овчаренко Н. М. Метафора. Особливості визначення поняття. Сучасний рух науки. Тези доповідей II Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції. Дніпро. 2018. Стор. 295.
12. Пемпусь Т. С. Метафора. Теоретико-літературний аспект. 2006. Режим доступу: <http://eprints.zu.edu.ua/1072/1/06ptstla.pdf>

13. Слобода Н. В. Метафора як стилістична фігура поезії. Дослідження з лексикології і граматики української мови. 2008. Стор. 131–138.
14. СФУМ. Словник фразеологізмів української мови. Укладач В. М. Білоноженко та ін. Київ. Наукова думка. 2003. 1104 с.
15. Стретович Т. П. Класифікаційне розмаїття видів метафор. Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія 9. Сучасні тенденції розвитку мов. 2017. Вип. 16. Стор. 232–239.
16. Сутуліна Л. Г. Проблема дослідження сучасних лінгвометафорологічних підходів. Наукові записки. Національний університет Острозька академія. Серія Філологічна. 2012. Вип. 23. Стор. 174–177.
17. Ткачук А. С. Поняття метафори в сучасній лінгвістиці. Мови та літератури у полікультурному суспільстві. Матеріали. 2017. Стор. 65.
18. Химинець М. Д. Соціоморфна метафора в сучасних газетних текстах. Наукові праці Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка. Філологічні науки. 2015. Вип. 38. Стор. 347–350.
19. Шиманович Г. М. Метафора як когнітивний механізм номінації та її роль у мовній картині світу. 2007. Режим доступу: <http://dspace.nbuv.gov.ua/bitstream/handle/123456789/54447/09-Shimanowich.pdf>
22. Bateson G. Donaldson R. E. A Sacred Unity. Further Steps to an Ecology of Mind. New York. Harper Collins. 1991. 346 p.
20. Chakrabarty T., Zhang X., Muresan S., Peng N. MERMAID: Metaphor generation with symbolism and discriminative decoding. arXiv preprint. 2021. arXiv:2103.06779. URL: <https://arxiv.org/abs/2103.06779> (дата звернення: 01.05.2025).
23. Crystal D. The Cambridge Encyclopedia of the English Language. 2nd ed. Cambridge. Cambridge University Press. 2003. 508 p.

21. Jensen L. X., Bearman M., Boud D. Understanding feedback in online learning – A critical review and metaphor analysis. *Computers & Education*. 2021. Vol. 173. Article 104271.
24. Johnson M. *The Body in the Mind. The Bodily Basis of Meaning Reason and Imagination*. Chicago. University of Chicago Press. 2015. 347 p.
22. Kähmi K. Advances in poetry therapy. *Scriptum: Creative Writing Research Journal*. 2022. No. 4.
23. Katz A. N., Rasse C., Colston H. L. On Poetry and the Science (s) of Meaning. *Metaphor and Symbol*. 2023. Vol. 38, No. 2. P. 113–116.
24. Kravets L. V., Siuta H. M., Struhanets L. V., Struhanets Y. B. Cognitive (conceptual) metaphor in the Ukrainian poetic discourse. *Journal of Language and Linguistic Studies*. 2021. Vol. 17, Special Issue 2. P. 1308–1319.
25. Lakoff G. Johnson M. *Metaphors We Live By*. Chicago. University of Chicago Press. 2017. 193 p.
26. Lakoff G. The Contemporary Theory of Metaphor. In Ortony A. ed. *Metaphor and Thought*. Cambridge. Cambridge University Press. 1993. P. 202–251.
27. Richards I. A. *New Criticism*. 2014. Режим доступу: <https://www.britannica.com/biography/I-A-Richards>
28. Serle J. R. Metaphor. In *Pragmatics*. Oxford. Oxford University Press. 1991. P. 519–539.
29. Stamenković D., Milenković K., Ichien N., Holyoak K. J. An individual-differences approach to poetic metaphor: Impact of aptness and familiarity. *Metaphor and Symbol*. 2023. Vol. 38, No. 2. P. 149–161.
30. *The American Heritage Dictionary of the English Language*. Boston. New York. Houghton Mifflin. 2020. 2112 p.
31. Vandaele J. Cognitive poetics and the problem of metaphor. In *The Routledge handbook of cognitive linguistics*. London: Routledge, 2021. P. 450–483.

32. Zinken J. *Metaphors Stereotypes and the Linguistic Picture of the World*. Impulses from the Ethnolinguistic School of Lublin. 2004. Режим доступу: <https://d-nb.info/1135961115/34>

СПИСОК ІЛЮСТРАТИВНИХ ДЖЕРЕЛ

33. Каур Р. Молоко і мед / Рупі Каур ; пер. з англ. І. Шувалової. Х. : Віват, 2019. 208 с. URL: <https://uabook.com.ua/book/moloko-i-med/>
34. Kaur R. *Milk and Honey*. URL: <https://play.google.com/books/reader?id=WoWfCgAAQBAJ&hl=ru>

SUMMARY

The master's thesis deals with the peculiarities of translating metaphorical imagery from Rupi Kaur's *Milk and Honey* into Ukrainian. Metaphor is understood as a multidimensional phenomenon encompassing semantic, cognitive, stylistic, and cultural aspects. In poetry, metaphors function as central meaning-making elements, conveying emotional, philosophical, and artistic content, and stimulating multilayered interpretation.

In the course of the conducted research, it has been established that metaphor functions as one of the key linguocultural and poetic devices of contemporary English-language poetry, performing an important meaning-forming and emotional-expressive role. The object of the study is metaphor as a complex linguistic and artistic phenomenon, while the subject of the analysis is concerned with the specific features of rendering metaphorical images in the poetic texts of Rupi Kaur, in particular in the collection *Milk and Honey*, into Ukrainian.

The achievement of the research aim — to clarify the specifics of metaphor translation in contemporary English-language poetry and to substantiate effective translation strategies for their reproduction in Ukrainian — was ensured through the fulfillment of a set of interrelated tasks. The study outlines the main theoretical approaches to understanding metaphor in linguistics and literary studies, analyzes its functional role in contemporary poetic discourse, systematizes the principal difficulties of metaphor translation, and proposes a classification of metaphorical constructions found in the collection *Milk and Honey*. Special attention is paid to the analysis of Ukrainian translation equivalents and to identifying the most appropriate translation strategies with regard to the poetic norms and stylistic features of the Ukrainian language.

The research has revealed that translating metaphors requires conceptual rather than literal reproduction, attention to poetic rhythm, cultural connotations, and stylistic adequacy. Applying Lakoff and Johnson's classification, the study shows that Kaur employs structural, orientational, and ontological metaphors to create a complex spectrum of emotional and bodily experiences.

Eight main translation strategies have been identified: equivalent translation, differentiation, addition, omission, calque, permutation, grammatical substitution, and modulation. Modulation is the most frequently used strategy (34%), reflecting the necessity of combining lexical, grammatical, and stylistic transformations to preserve the semantic and emotional richness of contemporary poetry.

The results of the research confirmed the proposed hypothesis that the application of adapted translation strategies is optimal for rendering metaphors of

contemporary English-language poetry, as such strategies ensure the preservation of the emotional and figurative potential of the original text even in cases of partial transformation of its formal or semantic structure. The use of cognitive-discursive, comparative, and linguostylistic methods of analysis made it possible to comprehensively examine the functioning of metaphor in the source texts and its interpretation in Ukrainian translation.

The scientific novelty of the study lies in a systematic analysis of the metaphorical system of Rupi Kaur's poetic texts and its interpretation in Ukrainian translations on the basis of a specific poetry collection, employing an interdisciplinary approach that integrates cognitive linguistics, translation studies, and literary hermeneutics. The practical significance of the obtained results consists in the possibility of their application in teaching courses in translation studies, linguostylistics, and poetic discourse theory, as well as in practical translation activities and further research in the field of poetic translation.

ZUSAMMENFASSUNG

Die Arbeit analysierte die Besonderheiten der Übersetzung metaphorischer Bildsprache aus Rupi Kaur's *Milk and Honey* ins Ukrainische. Metaphern werden als mehrdimensionales Phänomen verstanden, das semantische, kognitive, stilistische und kulturelle Aspekte umfasst. In der Poesie dienen Metaphern als zentrale bedeutungstiftende Elemente, die emotionale, philosophische und künstlerische Inhalte vermitteln und mehrschichtige Interpretationen anregen.

Die Untersuchung zeigte, dass die Übersetzung von Metaphern eine konzeptionelle und keine wörtliche Wiedergabe erfordert, wobei poetischer Rhythmus, kulturelle Konnotationen und stilistische Angemessenheit zu berücksichtigen sind. Unter Anwendung der Klassifikation von Lakoff und Johnson wurde festgestellt, dass Kaur strukturelle, orientierende und ontologische Metaphern verwendet, um ein komplexes Spektrum emotionaler und körperlicher Erfahrungen zu schaffen.

Acht Hauptstrategien der Übersetzung wurden identifiziert: Äquivalenzübersetzung, Differenzierung, Hinzufügung, Auslassung, Kalka, Permutation, grammatische Substitution und Modulation. Modulation wurde am häufigsten verwendet (34%), was die Notwendigkeit unterstreicht, lexikalische, grammatische und stilistische Transformationen zu kombinieren, um die semantische und emotionale Dichte zeitgenössischer Poesie zu bewahren.

Im Verlauf der durchgeführten Untersuchung wurde festgestellt, dass die Metapher eines der zentralen linguokulturellen und poetischen Mittel der zeitgenössischen englischsprachigen Poesie darstellt und eine wesentliche sinnkonstituierende sowie emotional-expressive Funktion erfüllt. Gegenstand der Untersuchung war die Metapher als komplexes sprachlich-künstlerisches Phänomen, während sich der Forschungsfokus auf die Besonderheiten der Wiedergabe metaphorischer Bilder in den poetischen Texten von Rupi Kaur, insbesondere in der Gedichtsammlung *Milk and Honey*, ins Ukrainische richtete.

Die Erreichung des Forschungsziels — die Klärung der Spezifik der Metaphernübersetzung in der zeitgenössischen englischsprachigen Poesie sowie die Begründung effektiver Übersetzungsstrategien für deren Übertragung ins Ukrainische — wurde durch die Umsetzung einer Reihe miteinander verbundener Aufgaben gewährleistet. In der Arbeit wurden die wichtigsten theoretischen Ansätze zum Verständnis der Metapher in der Linguistik und Literaturwissenschaft dargestellt, ihre funktionale Rolle im zeitgenössischen poetischen Diskurs analysiert, die zentralen Schwierigkeiten der Metaphernübersetzung systematisiert sowie eine Klassifikation metaphorischer Konstruktionen in der Sammlung *Milk and Honey* vorge-

nommen. Besonderes Augenmerk galt der Analyse ukrainischer Übersetzungsäquivalente und der Bestimmung der zweckmäßigsten Übersetzungsstrategien unter Berücksichtigung der poetischen Normen und stilistischen Besonderheiten der ukrainischen Sprache.

Die Ergebnisse der Untersuchung bestätigten die aufgestellte Hypothese, dass bei der Übersetzung von Metaphern der zeitgenössischen englischsprachigen Poesie der Einsatz adaptierter Übersetzungsstrategien optimal ist, da diese die Bewahrung des emotional-bildhaften Potenzials des Originals auch bei einer teilweisen Transformation seiner formalen oder inhaltlichen Struktur ermöglichen. Die Anwendung kognitiv-diskursiver, komparativer sowie linguostilistischer Analysemethoden erlaubte eine umfassende Betrachtung der Funktionsweise der Metapher im Originaltext und ihrer Interpretation in der ukrainischen Übersetzung.

Die wissenschaftliche Neuheit der Arbeit besteht in der systematischen Analyse der Metaphorik der poetischen Texte von Rupi Kaur und ihrer Interpretation in der ukrainischen Übersetzung am Beispiel einer konkreten Gedichtsammlung unter Anwendung eines interdisziplinären Ansatzes, der kognitive Linguistik, Übersetzungswissenschaft und literarische Hermeneutik miteinander verbindet. Die praktische Bedeutung der erzielten Ergebnisse liegt in der Möglichkeit ihrer Nutzung im Unterricht der Übersetzungswissenschaft, der Linguostilistik und der Theorie des poetischen Diskurses sowie in der praktischen Übersetzungstätigkeit und in weiteren Forschungen im Bereich der literarischen Übersetzung.

ДОДАТКИ

Поетичні твори Рупі Каур та їх переклад, виконаний І. Шуваловою

Поетичний твір оригіналу	Поетичний твір перекладу
how is it so easy for you to be kind to people he asked milk and honey dripped from my lips as i answered cause people have not been kind to me	як тобі вдається так легко бути доброю до людей запитав він з уст моїх скрапували молоко і мед коли я відказала це тому що інші не були добрими до мене

<p>the first boy that kissed me held my shoulders down like the handlebars of the first bicycle he ever rode i was five he had the smell of starvation on his lips which he picked up from his father feasting on his mother at 4 a.m. he was the first boy to teach me my body was for giving to those that wanted that i should feel anything less than whole and my god did i feel as empty as his mother at 4:25 a.m.</p>	<p>перший хлопець що поцілував мене вчепився за мої плечі як за кермо свого першого в житті велосипеда мені було п'ять губи його пахли голодом так само як і губи його батька коли той ласував тілом його матері вранці о 4-й той хлопець перший навчив мене що тіло моє є для того аби давати кожному хто попросить що маю почуватись якою завгодно але тільки не цілою і боже милий якою ж порожньою я почувалась точнісінько як його матір о 4:25 ранку</p>
<p>you have been taught your legs are a pit stop for men that need a place to rest a vacant body empty enough for guests but no one ever comes and is willing to stay</p>	<p>тебе навчали що у тебе між ніг пристань для чоловіків яким би десь перепочити незайняте тіло де не бракує місця для гостей та хоч би котрийсь прийшовши вирішив зостатися тут</p>
<p>it is your blood in my veins tell me how i'm supposed to forget</p>	<p>в моїх жилах тече твоя кров то скажи як я маю забути</p>
<p>the therapist places the doll in front of you it is the size of girls your uncles like touching point to where his hands were you point to the spot between its legs the one he fingered out of you like a confession how're you feeling you pull the lump in your throat out with your teeth and say fine numb really - midweek sessions</p>	<p>психотерапевт садовить навпроти тебе ляльку вона десь така ж завбільшки як дівчатка яких люблять торкатися твої дядьки покажи де були його руки ти показуєш на місце між її ніг те яке він із тебе вимучив пальцями як зізнання як ти почувашся ти виймаєш клубок що підступив до горла зубами і кажеш нормально а саме ніяк — щотижневі сеанси</p>
<p>he was supposed to be the first male love of your life you still search for him everywhere - father</p>	<p>він мав би стати першим чоловіком якого ти полюбиш у своєму житті і ти досі шукаєш його по всіх усядах — батько</p>
<p>she was a rose in the hands of those who had no intention of keeping her</p>	<p>вона була трояндою у руках тих що й гадки не мали залишити її собі</p>
<p>every time you tell your daughter you</p>	<p>щоразу коли кажеш своїй доньці що</p>

<p>yell at her out of love you teach her to confuse anger with kindness which seems like a good idea till she grows up to trust men who hurt her cause they look so much like you - to fathers with daughters</p>	<p>свариш її через те що любиш ти вчиш її не відрізняти гніву від доброти і може видатися що це не страшно аж доки вона не виросте звично довіряючи чоловікам що її кривдять бо вони такі схожі на тебе — чоловікам що мають доньок</p>
<p>if i knew what safety looked like i would have spent less time falling into arms that were not</p>	<p>якби я знала як воно бути в безпеці я би значно рідше падала в обійми що її не обіцяли</p>
<p>sex takes the consent of two if one person is lying there not doing anything cause they are not ready or not in the mood or simply don't want to yet the other is having sex with their body it's not love it is rape</p>	<p>секс це те на що погоджуються обоє якщо ж хтось із них просто лежить нерухомо бо зараз не час або немає настрою або й узагалі нема бажання тоді як інший злягається з їхнім тілом то так не кохаються так гвалтують</p>
<p>the rape will tear you in half but it will not end you</p>	<p>згвалтування розкрає тебе навпіл але не скінчить тебе</p>
<p>you have sadness living in places sadness shouldn't live</p>	<p>смуток живе в тобі у тих закапелках де смутку не мало би бути місця</p>
<p>you tell me to quiet down cause my opinions make me less beautiful but i was not made with a fire in my belly so i could be put out i was not made with a lightness on my tongue so i could be easy to swallow i was made heavy half blade and half silk difficult to forget and not easy for the mind to follow</p>	<p>ти кажеш мені не зчиняти галасу бо мої переконання псують мою вроду але я народилася з полум'ям в утробі не для того щоб мене згасили я народилася з невагомністю на язичку тож мене нелегко проковтнути я вродилась важка почасти меч а почасти шовк тож мене важко забути й непросто охопити думками</p>
<p>your mother is in the habit of offering more love than you can carry your father is absent you are a war the border between two countries the collateral damage the paradox that joins the two but also splits them apart</p>	<p>твоя матір завжди намагається так щедро вділити тобі любові що всю годі прийняти твій батько деінде ти війна кордон між двох країн супутні збитки парадокс що єднає цих двох і водночас їх розпаровує</p>
<p>emptying out of my mother's belly was my first act of disappearance learning to shrink for a family who likes their daughters invisible was the second the art of being empty is simple believe them when they say you are nothing repeat it to yourself like a wish i am nothing i am nothing i am nothing so often the only reason you know you're</p>	<p>я вислизнула з материного живота лишивши його порожнім так я вперше зникла я навчалася прозорішати в родині де любили щоб доньок було не видно так я зникла вдруге мистецтво порожніти нехитре вір їм коли товкмачать тобі що ти ніщо повторюй сама собі як замовляння я ніщо я ніщо я ніщо</p>

<p>still alive is from the heaving of your chest - the art of being empty</p>	<p>часто єдине з чого розумієш що досі жива те що груди твої здіймаються й опускаються — мистецтво порожніти</p>
<p>father. you always call to say nothing in particular. you ask what i'm doing or where i am and when the silence stretches like a lifetime between us i scramble to find questions to keep the conversation going. what i long to say most is. i understand this world broke you. it has been so hard on your feet. i don't blame you for not knowing how to remain soft with me. sometimes i stay up thinking of all the places you are hurting which you'll never care to mention. i come from the same aching blood. from the same bone so desperate for attention i collapse in on myself. i am your daughter. i know the small talk is the only way you know how to tell me you love me. cause it is the only way i know how to tell you.</p>	<p>батьку. ти завжди телефонуєш аби поговорити ні про що. запитуєш що я роблю чи де я зараз а коли мовчання між нами затягується довге як ціле життя я похапцем вишукую питання аби підтримати розмову. але найбільше мені хочеться сказати ось що. я розумію що тебе понівечив цей світ. він підкосив тебе так безжально. я не дорікатиму що ти не вмів до мене бути лагідним. часом я довго не сплю і думаю про те де тобі ще болять де болять а ти ніколи не кажеш. я теж краплина цієї зболеної крові. я теж кістка від кістки що спрагла уваги не втримує ваги. я твоя донька. я знаю що розмови ні про що це єдиний спосіб для тебе сказати що ти любиш мене. бо це єдиний спосіб для мене сказати тобі те ж саме.</p>
<p>you plough into me with two fingers and i am mostly shocked. it feels like rubber against an open wound. i do not like it. you begin pushing faster and faster. but i feel nothing. you search my face for a reaction so i begin acting like the naked women in the videos you watch when you think no one's looking. i imitate their moans. hollow and hungry. you ask if it feels good and i say yes so quickly it sounds rehearsed. but the acting. you do not notice.</p>	<p>ти вриваєшся в мене двома пальцями і я радше шокована. відчуття таке наче відкритої рани торкаються гумовими рукавичками. мені неприємно. ти заштовхуєш пальці дедалі швидше. та я нічого не відчуваю. ти вишукуєш на моєму обличчі якоїсь реакції тож я починаю робити як ті голі жінки на відео що їх ти дивишся коли думаєш що ніхто не бачить. я наслідую їхні стогони. голодні й лункі. ти питаєш чи мені добре і я відповідаю ствердно так швидко наче довго вправлялася. однак цю фальш. ти не помічаєш.</p>
<p>when my mother was pregnant with her second child i was four i pointed at her swollen belly confused at how my mother had gotten so big in such little time my father scooped me in his tree trunk</p>	<p>коли моя мама була вагітна своєю другою дитиною мені було чотири я тицьнула пальчиком на її великий живіт не розуміючи як моя мама так швидко побільшала батько згріб мене в оберемок своїми великими як дерева руками і сказав що на цій</p>

<p>arms and said the closest thing to god on this earth is a woman's body it's where life comes from and to have a grown man tell me something so powerful at such a young age changed me to see the entire universe rested at my mother's feet</p>	<p>усенькій землі найбільш подібне до бога тіло жінки бо воно дає життя і від того що мені такій малій сказав цю неймовірну річ дорослий чоловік усе змінилося перед моїми очима і весь всесвіт ліг моїй мамі до ніг</p>
<p>i struggle so deeply to understand how someone can pour their entire soul blood and energy into someone without wanting anything in return - i will have to wait till i'm a mother</p>	<p>мені так тяжко зрозуміти як хтось може віддати всю свою душу кров і насагу комусь іншому зовсім нічого не прагнучи взамін — мушу зачекати доки сама не стану матір'ю</p>
<p>no it won't be love at first sight when we meet it'll be love at first remembrance cause i've seen you in my mother's eyes when she tells me to marry the type of man i'd want to raise my son to be like</p>	<p>ні це не буде кохання з першого погляду це буде кохання з першого спогаду бо я вже бачила тебе в очах моєї матері коли вона сказала одружися з чоловіком схожим на якого ти б виховала свого сина</p>
<p>every revolution starts and ends with his lips</p>	<p>кожна революція народжується і помирає на його вустах</p>
<p>what am i to you he asks i put my hands in his lap and whisper you are every hope i've ever had in human form</p>	<p>хто я тобі? запитує він я кладу долоні йому на коліна й пошепки відказую ти всі мої надії за все моє життя в одній людській подобі</p>
<p>i know i should crumble for better reasons but have you seen that boy he brings the sun to its knees every night</p>	<p>я знаю я мала би танути з інших поважніших причин але ж ти бачила того хлопця перед ним сонце щовечора схиляє коліно</p>
<p>you are the faint line between faith and blindly waiting - letter to my future lover</p>	<p>ти тонка межа між вірою і просто сліпим чеканням — лист до мого майбутнього коханого</p>
<p>he placed his hands on my mind before reaching for my waist my hips or my lips he didn't call me beautiful first he called me exquisite - how he touches me</p>	<p>він спершу торкнувся моїх думок вже потім моєї талії моїх стегон чи моїх вуст він не назвав мене спершу вродливою він назвав мене вишуканою — як він мене торкається</p>
<p>i do not want to have you to fill the empty parts of me i want to be full on my own i want to be so complete i could light a whole city and then i want to have you cause the two of us combined</p>	<p>я не для того потребувала тебе щоб заповнити порожнини в мені я хочу бути повною сама я хочу бути такою довершеною щоб запалити вогні в цілому місті а потім мені потрібен ти</p>

could set it on fire	бо якщо нас поєднати то це місто запалає вогнем
love will come and when love comes love will hold you love will call your name and you will melt sometimes though love will hurt you but love will never mean to love will play no games cause love knows life has been hard enough already	любов надійде і коли любов надійде любов обійме тебе любов тебе покличе на ім'я і ти розтанеш часом утім любов тебе ранитиме але любов ніколи не навмисне любов не грає в ці ігри адже любов знає що життя і так нелегке
how do you turn a forest fire like me so soft i turn into running water	як тобі вдається приборкати мене лісову пожежу так що я розтікаюся лагідним потоком
you look like you smell of honey and no pain let me have a taste of that	дивлюся на тебе і здається ти маєш пахнути медом не болем дай-но я скуштую
your name is the strongest positive and negative connotation in any language it either lights me up or leaves me aching for days	з іменем твоїм пов'язані всі найкращі й найгірші асоціації можливі в будь-якій мові від нього я радісно спалахую й від нього ж мені часом так подовгу болить
it's your voice that undresses me	ти роздягаєш мене своїм голосом
you wrap your fingers around my hair and pull this is how you make music out of me - foreplay	ти намотуєш на пальці моє волосся і тягнеш за нього ось як ти видобуваєш із мене музику — прелюдія
we've been arguing more than we ought to. about things neither of us remember or care about cause that's how we avoid the bigger questions. instead of asking why we don't say i love you to one another as often as we used to. we fight about things like: who was supposed to get up and turn the lights off first. or who was supposed to pop the frozen pizza in the oven after work. taking hits at the most vulnerable parts of one another. we're like fingers on thorns honey. we know exactly where it hurts. and everything is on the table tonight. like that one time you whispered a name i'm pretty sure wasn't mine in your sleep. or last week when you said you were working late. so i called work but they said you'd already left a couple hours ago. where were you for those	ми сварилися більше ніж слід. через те чого жоден із нас не пригадує чи до чого нам байдуже бо саме так ми уникаємо важливіших питань. замість запитати чому ми більше не кажемо люблю тебе так часто як раніше ми сваримося через щось таке: кому слід піднятися і вимкнути світло. чи хто повинен був після роботи поставити в духовку заморожену піцу. ми дошкуляємо одне одному там де найбільше болить. ми як пальці на колючках любчику. ми точно знаємо де вколоти. і сьогодні всі карти на столі. як-ось той випадок коли ти якось вві сні прошепотів я певна не моє ім'я. чи коли минулого тижня ти сказав що працюватимеш допізна. та коли я зателефонувала тобі на роботу вони сказали що ти вже кілька годин

couple hours. i know. i know. your excuses make all the sense in the world. and i get a little carried away for no good reason and eventually begin crying. but what else do you expect baby. i love you so much. i'm sorry i thought you were lying. that's when you hold your head with your hands in frustration. half begging me to stop. half tired and sick of it. the toxin in our mouths has burnt holes in our cheeks. we look less alive than we used to. less color in our faces. but don't kid yourself. no matter how bad it gets we both know you still wanna nail me to the ground. especially when i'm screaming so loud our fighting wakes the neighbors. and they come running to the door to save us. baby don't open it. instead. lie me down. lay me open like a map. and with your finger trace the places you still want to **** out of me. kiss me like i am the center point of gravity and you are falling into me like my soul is the focal point of yours. and when your mouth is kissing not my mouth but other places. my legs will split apart out of habit. and that's when. i pull you in. welcome you. home. when the entire street is looking out their windows wondering what all the commotion is. and the fire trucks come rolling in to save us but they can't distinguish whether these flames began with our anger or our passion. i will smile. throw my head back. arch my body like a mountain you want to split in half. baby lick me. like your mouth has the gift of reading and i'm your favorite book. find your favorite page in the soft spot between my legs and read it carefully. fluently. vividly. don't you dare leave a single word untouched. and i swear my ending will be so good. the

як пішов. де ти був ті кілька годин. я знаю. я знаю. твої пояснення прості. а мене заносить без причини аж доки я не починаю плакати. але як же ти хотів мій милий. я так сильно тебе люблю. пробач що я думала що ти брешеш. ось коли ти в розпачі хапаєшся за голову. майже благаючи мене припинити. майже волюючи не чути й не бачити цього всього. отрута в наших ротах попропалювала нам щоки. на вигляд ми мертвіші ніж раніше. наші обличчя блідіші. але будь із собою відвертий. хай як паскудно нам тепер ми обоє знаємо що ти хочеш розпластати мене на підлозі. надто коли я кричу так голосно що від звуків нашої сварки прокидаються сусіди. вони біжать до дверей аби нас порятувати. любчику не відчиняй їм. рупі каур 77 натомість поклади мене на підлогу. розкрий мене як мапу. пальцем обведи ті місця що ти досі хочеш вилюбити дощенту. поцілуй мене так наче я центр тяжіння а ти в мене падаєш чи наче моя душа це твоя фокусна точка. а коли твої вуста цілують не вуста мої а дещо інше. мої ноги за звичкою розсунуться. і ось тоді. я вберу тебе в себе. привітаю тебе. вдома. коли вся вулиця визиратиме з вікон збентежено що там за галас. а пожежні машини з'їдуться звідусіль порятувати нас та не знатимуть чи полум'я зайнялося з нашого гніву а чи з пристрасті. я посміхнуся. я відкину голову назад. вигнуся всім тілом як гора що її ти маєш розкряти надвоє. коханий торкни мене язиком. так наче твій рот уміє читати а я твоя улюблена книга. відшукай між моїх ніг там де м'яко свою улюблену сторінку і уважно

last few words will come. running to your mouth. and when you're done. take a seat. cause it's my turn to make music with my knees pressed to the ground. sweet baby. this. is how we pull language out of one another with the flick of our tongues. this is how we have the conversation. this. is how we make up. - how we make up.

перечитай. швидко. виразно. не смій оминати жодне слово. і тоді присягаюся мій фінал буде таким захопливим. останні кілька слів. стечуть тобі на язик. а коли ти дочитаєш. сядь. тепер моя черга грати на інструменті дряпаючи коліна об підлогу. любчику коханий. ось. так ми видобуваємо одне з одного мову доторками наших язиків. ось так ми говоримо одне до одного. ось так ми миримося. — як ми миримося